

Praktijkonderzoek

Kindgesprekken

Ilona van der Linden

130246 FLOO

Anke Creutzberg – begeleidend docent

Tip!

In dit document zijn links geplaatst om snel naar bijlagen te kunnen verplaatsen. Elke bijlage bevat een link om terug te gaan naar waar u vandaan komt.

Inhoudsopgave.

Samenvatting.....	3
Hoofdstuk 1: Inleiding.....	4
Inleiding onderzoek.....	4
Verlegenheidssituatie van de school.....	4
Praktijkvragen.....	4
Hoofdvraag.....	5
Onderzoeksvragen en deelvragen.....	5
Hoofdstuk 2: Theoretische kader.....	6
Theoretische kader.....	6
‘De betere basisschool’.....	6
Kindgesprekken.....	6
Gespreksvaardigheden.....	7
Autonomie/eigenaarschap.....	8
Conclusie.....	9
Hoofdstuk 3: Methode.....	10
Participanten.....	10
Onderzoeksinstrumenten.....	10
Procedures.....	13
Analyse.....	13
Hoofdstuk 4: Resultaten.....	14
Opbouw van de resultaten.....	14
Hoofdstuk 5: Conclusie en discussie.....	22
Conclusie.....	22
Onderzoeksvraag 1.....	22
Onderzoeksvraag 2.....	24
Onderzoeksvraag 3.....	25
Hoofdvraag.....	26
Discussie.....	27
Participanten.....	27
Onderzoeksinstrumenten.....	27
Procedures.....	28
Analyse.....	28
Literatuurlijst.....	29
Bijlagen.....	30

Samenvatting.

Dit onderzoeksverslag is geschreven naar aanleiding van een verlegenheidssituatie van basisschool De Parel. Op deze school werken de leerkrachten met 'de betere basisschool' om makkelijker besluitvormingen te kunnen nemen. Binnen 'de betere basisschool' is een stuurgroep ontwikkeld dat gaat over kindgesprekken. Hiervoor is een beleidsdocument ontwikkeld zodat de leerkrachten goede kindgesprekken kunnen voeren en gaat volgens de afspraken van de school. De meeste leerkrachten weten niet of nauwelijks wat er van hen verwacht wordt en komen hiermee de afspraken niet na. Er is onderzoek gedaan met de volgende hoofdvraag: 'Welke gespreksvaardigheden hebben alle leerkrachten op basisschool De Parel nodig om kindgesprekken te voeren zodat de leerlingen eigenaar worden van hun eigen leerproces?' Er is gekeken naar hoe kindgesprekken het beste gevoerd kunnen worden en hoe het momenteel gebeurt op basisschool De Parel. Tevens zijn de gespreksvaardigheden in kaart gebracht. Hiervoor is de theorie erop nagehouden en zijn de leerkrachten onderworpen aan een observatie en vragenlijsten. Hieruit bleek dat de leerkrachten de gespreksvaardigheden goed toepassen, maar hier nog meer over willen weten. Als laatste is er gekeken naar de autonomie van de leerlingen. Er is gezien dat de leerkrachten de regie moeilijk uit handen geven terwijl de leerlingen hier wel naar verlangen. De leerlingen willen door middel van kindgesprekken deze autonomie vergroten. Echter krijgen de leerlingen weinig tot geen gesprekken van de leerkrachten om dit te doen. De leerkrachten vinden het moeilijk om dit juist te organiseren. Door het inzetten van anderen zou dit beter gefaciliteerd kunnen worden.

Hoofdstuk 1: Inleiding.

Inleiding onderzoek.

Dit onderzoek is gedaan op basisschool De Parel. Aan de school grenzen twee andere scholen waarmee soms wordt samengewerkt. Op basisschool De Parel werken 13 leerkrachten en krijgen 210 kinderen les. Daarnaast zijn er nog 3 overige werknemers namelijk de ib' er, directrice en locatieleider. Het onderzoek is gedaan in het kader van de Marnix Academie te Utrecht.

Verlegenheidssituatie van de school.

In opdracht van basisschool De Parel is er onderzoek naar de verlegenheidssituatie gedaan die voor hen geldt (Harinck, p. 48, 2013). In het onderstaande stuk wordt er toelichting gegeven op deze verlegenheidssituatie.

Binnen de pedagogische kwaliteit zijn 6 aspecten onder te verdelen: pedagogische opdracht, pedagogische klimaat, pedagogisch handelen, school en ouders, school en ketenpartners en school en omgeving. Binnen de pedagogische opdracht is de school volop in ontwikkeling door de aanschaf van een nieuwe zaakvakmethode. Hier zijn de zaakvakken geïntegreerd en komen de sociale aspecten naar voren. Op deze school hanteren de leerkrachten de methode PBS, een gedragsmethode om orde verstorend gedrag te voorkomen, en komt daarmee tegemoet aan de pedagogische klimaat. Bij het pedagogisch handelen gaat het om de interactie met kinderen door bijvoorbeeld kindgesprekken, hierover meer in mijn verlegenheidssituatie hieronder. De wijze waarop de school omgaat met ouders is zeer goed. Er is een ouderraad waarmee nauw contact is en ouders zijn tevreden over deze school. De school heeft prima contact met de ketenpartners en omgeving. Regelmatig wordt er gebruikt gemaakt van de omgeving en/of ketenpartners om daarin mooi en waardevol onderwijs te bieden.

Op deze school zijn verschillende stuurgroepen. In deze stuurgroepen worden verschillende facetten van het reguliere onderwijs binnen deze school besproken. Zo is er een stuurgroep wat gaat over de implementatie van een nieuwe zaakvakmethode, passend onderwijs en het invoeren van structureel kindgesprekken voeren. De school werkt volgens de stappen van de betere basisschool (CED-groep). Hiervoor hebben zij een cursus gehad over de 5 fases van een besluitvorming. De stuurgroep van kindgesprekken is vorig jaar gestart met hun ontwikkelingen en zit momenteel in fase 3: de experimenteerfase. Het is de bedoeling dat de school gaat uitvoeren wat er in het opgestelde beleidsplan van kindgesprekken is beschreven (te vinden in [bijlage 31](#)). Hierin is onduidelijkheid binnen de organisatie. De leerkrachten weten niet zo goed wanneer er wat wordt verwacht van hen en waar zij hun tijd vandaan moeten halen voor het voeren van kindgesprekken. Hierin wordt vooral het belang van de leerkracht belicht. Hoe gaat de leerkracht het aanpakken? Er wordt niet of weinig nagedacht over de positieve gevolgen van het hebben van kindgesprekken voor de leerlingen. Zo geven de leerkracht niet of nauwelijks de leerlingen hun eigen leerproces in handen. Dit is te horen aan het geklaag van de leerkrachten over het voeren van kindgesprekken. Er wordt alleen gesproken over de tijd die het hen kost. Daarom gaat er voor de school een onderzoek plaatsvinden naar de huidige situatie van het voeren van kindgesprekken en naar de ideale situatie en welke gespreksvaardigheden hierbij komen kijken.

Praktijkvragen.

Om onderzoek te kunnen doen naar de gesteldheid van kindgesprekken binnen deze school stel zijn de volgende vragen opgesteld:

Hoofdvraag.

Welke gespreksvaardigheden hebben alle leerkrachten op basisschool De Parel nodig om kindgesprekken te voeren zodat de leerlingen eigenaar worden van hun eigen leerproces?

Onderzoeksvragen en deelvragen.

Onderzoeksvraag 1: Hoe draagt het voeren van kindgesprekken in de (pedagogische) ontwikkeling van de leerlingen bij op basisschool De Parel?

Deelvraag 1a: Weten de leerkrachten van basisschool De Parel wat er staat beschreven in het beleidsplan rondom kindgesprekken? (Harinck, Beschrijvende vraag (p.63, 2013))

Deelvraag 1b: Welke vormen zijn er voor het voeren van kindgesprekken en wat zijn hiervan de voor- en nadelen? (Harinck, Explorerende vraag (p.63, 2013))

Deelvraag 1c: Wat is het nut van het voeren van kindgesprekken bij de (sociaal-emotionele) ontwikkeling van de leerlingen? (Harinck, Explorerende vraag (p.63, 2013))

Deelvraag 1d: Wat is de ideale situatie volgens de leerkrachten van basisschool De Parel bij het voeren van kindgesprekken voor de leerlingen en voor de leerkracht zelf? (Harinck, Toetsende vraag (p.63, 2013))

Deelvraag 1e: Hoe wordt er momenteel vormgegeven aan het voeren van kindgesprekken op basisschool De Parel? (Harinck, Toetsende vraag (p.63, 2013))

Deelvraag 1f: Hoeveel tijd gaat erin op bij het voeren van kindgesprekken en hoe past dit binnen de tijd van het onderwijs van basisschool De Parel? (Harinck, Explorerende vraag (p.63, 2013))

Onderzoeksvraag 2: Hoe is het gesteld met de gespreksvaardigheden op basisschool De Parel?

Deelvraag 2a: Welke gespreksvaardigheden heb je nodig bij het voeren van kindgesprekken? (Harinck, Explorerende vraag (p.63, 2013))

Deelvraag 2b: Welke gespreksvaardigheden beheersen de leerkrachten van basisschool De Parel? (Harinck, Beschrijvende vraag (p.63, 2013))

Deelvraag 2c: Wat willen de leerkrachten van basisschool De Parel nog leren omtrent de gespreksvaardigheden? (Harinck, Beschrijvende vraag (p.63, 2013))

Onderzoeksvraag 3: Wat is het belang voor de leerlingen van het geven van de regie aan hun eigen leerproces?

Deelvraag 3a: In hoeverre draagt het voeren van kindgesprekken bij aan de regie van het eigen leerproces voor de leerlingen? (Harinck, Toetsende vraag (p.63, 2013))

Deelvraag 3b: Hoe ervaren de leerlingen in de huidige situatie dat het leerproces in eigen handen is en hoeveel regie willen de leerlingen hebben? (Harinck, Beschrijvende vraag (p.63, 2013))

Deelvraag 3c: In hoeverre willen de leerkrachten van basisschool De Parel de regie over het eigen leerproces aan de leerlingen geven? (Harinck, Beschrijvende vraag (p.63, 2013))

Hoofdstuk 2: Theoretische kader.

Theoretische kader.

De theoretische kader is onderverdeeld in 'De betere basisschool', kindgesprekken, gespreksvaardigheden en autonomie.

'De betere basisschool'.

'De betere basisschool' is een manier van schoolbestuur dat voorkomt uit cursussen van CED-groep. Basisschool De Parel heeft hier kennis over gedaan tijdens studiemiddagen op school. Het gaat om het samenstellen van stuurgroepen binnen het schoolteam. Elke stuurgroep krijgt zijn eigen onderwerp om besluitvormingen over te vormen. Dit loopt in 5 fases. Fase 1: voorbereiding, fase 2: besluitvorming, fase 3: experimenteerfase, fase 4: evalueren en bijstellen en fase 5: borgen en bewaken. Door de werken met stuurgroepen wordt het team actief betrokken bij eventuele verandering. Zoals S. Covey beschrijft in zijn boek 'De zeven eigenschappen voor een succes leven', is er meer succes op het behalen van school brede besluitvormingen wanneer de teamleden actief worden betrokken. Hierdoor is de motivatie hoger voor het nastreven van een plan dan wanneer de directie simpelweg besluit (p.119, 2009). Ook zegt S. Covey dat het delegeren van taken aan anderen zorgt voor een grotere output dan de input (p.146, 2009). Hierin is het vertrouwen geven de belangrijkste vorm van motivatie (p.152, 2009). Alle fases van de stuurgroepen gaan uiteindelijk via directie om hiervoor toestemming te geven. Hierdoor blijft het proces in handen van de directie zodat zij volgen wat er gebeurt.

Kindgesprekken.

Gesprekken met leerlingen zijn een vast onderdeel binnen de HGW-cyclus (Handelingsgericht werken). De HGW-cyclus is beschreven voor N. Pameijer in haar boek 'Handelingsgericht werken: een handreiking voor het schoolteam' (2009). Door middel van het voeren van gesprekken kun je achter de individuele behoeftes komen van de leerlingen in de groep. In zo'n gesprek ligt de nadruk op waar de leerlingen goed in is, wat al goed gaat binnen een lastige situatie en wat de leerling nodig heeft om zich verder te ontwikkelen.

Verschillende auteurs beschrijven het belang van het spreken met leerlingen. Volgens Gordon in zijn boek 'Luisteren naar kinderen' is het belangrijk om in gesprek te gaan met leerlingen om ze te helpen zelf oplossingen te zoeken voor hun problemen. De nadruk in een gesprek ligt op het actief luisteren (p.213, 2012). Delfos stelt in zijn boek 'Luister je wel naar mij?' dat leerlingen gevoelens en meningen hebben over zaken die hen bezighouden en dat zij wijsheid in zich dragen. Ze zijn er echter maar weinig op gericht die te communiceren. Daar ligt dan ook het belang van spreken met leerlingen. Het is de taak van leerkrachten leerlingen serieus te nemen, te luisteren naar hun mening en beleving en er vervolgens iets mee te doen om hun situatie te verbeteren (p.40, 2008). Ook Pameijer spreekt over het belang van gesprekken met leerlingen in het kader van handelingsgericht werken. Als een van de uitgangspunten van handelingsgericht werken stellen zij het samenwerken met leerlingen centraal. Leerlingen kunnen doorgaans goed aangeven wat ze willen leren, hoe ze zich willen gedragen en hoe ze denken dat dit hen gaat lukken. Door gesprekken met leerlingen te voeren, worden zij actief betrokken bij een plan van aanpak. Hierdoor zal de leerling meer grip krijgen op het plan en wordt bovendien de kans van slagen aanzienlijk vergroot (p.103, 2009). Daarnaast versterken gesprekken tussen leerkrachten en leerlingen hun relatie (p.104, 2009). Pameijer benoemt in haar boek dat het uitermate belangrijk is om te laten weten aan de leerling dat er geen foute of goede

antwoorden zijn. Als leerkracht moet je aangeven dat het doel van het gesprek is om samen verder te komen. Zo voorkom je dat de leerling sociaal wenselijke antwoorden gaat geven (p.105, 2013). In het artikel 'Praktijk: Gesprekken met leerlingen' beschrijft K. van Kooten dat er maar in 20% van alle gesprekken gesproken wordt over de mening en beleving van de leerling. Dit soort gesprekken zijn met name van belang om achter de onderwijsbehoeftes te komen van de leerling (p.25, 2013). Hierbij heeft de leerkracht de juiste gespreksvaardigheden nodig om echt te kunnen luisteren (p.25, 2013). Meer hierover is te lezen onder het kopje 'Gespreksvaardigheden' in dit hoofdstuk. In haar artikel beschrijft zij ook dat een goed gesprek niet kan plaatsvinden wanneer er geen voorbereiding is geweest. Zowel de leerkracht als de leerling moet ruimte krijgen om zich voor te bereiden bij een vooraf gezamenlijk gesteld doel. Het doel is belangrijk, omdat de leerling weet waarna hij toe werkt en voor de leerkracht om gerichte positieve feedback te geven (p.28, 2013).

Gespreksvaardigheden.

Zoals hierboven beschreven is het belangrijk om de juiste gespreksvaardigheden toe te passen om te komen tot een goed gesprek. K. van Kooten beschrijft in haar artikel 'Praktijk: Gesprekken met leerlingen' dat er verschillende niveaus bestaan van luisteren. Deze niveaus zijn hieronder beschreven (p.25, 2013):

Niveau 1: Ik luister selectief en hoor alleen wat ik wil horen.

Niveau 2: Ik luister kritisch of ik het eens ben met de ander of niet (en probeer de ander dan te overtuigen van mijn gelijk).

Niveau 3: Ik weet dat iedereen een andere mening over iets heeft maar ga uit van 'twee weten meer dan één.

Niveau 4: Ik ga ervan uit dat ik van iedereen kan leren en verander mijn eigen denkbeelden door het luisteren naar de ander.

Wanneer een leerkracht luistert naar de leerling op niveau 1 of 2 zal de leerling zich niet gehoord voelen en daarom ook geen informatie geven. Het is daarom van belang dat de leerkracht luistert op niveau 3 of 4 (p.25, 2013). De leerkracht moet in het gesprek verschillende factoren rondom het probleem naar voren halen door open vragen te stellen over leerlinggedrag, leerkrachtgedrag, omgevingsfactoren en thuissituatie (p.28, 2013). N. Pameijer rijkt in haar boek 'Handelingsgericht werken: Een handreiking voor het schoolteam' strategieën aan die te gebruiken zijn in gesprek. Zij schrijft over het zijn van een OEN (open, eerlijk en nieuwsgierig) en het bewust zijn van je OMA (oordeel, mening en aanname). De attitude van de leerkracht is van groot belang om te kunnen komen tot een gesprek: stel je naïef en belangstellend op (p.106, 2013). Delfos geeft in zijn boek 'Luister je wel naar mij?' communicatievoorwaarden om tot een goed (metacommunicatie) gesprek te komen. Hieronder zijn een paar van de communicatievoorwaarden beschreven (p.70-75, 2013):

Ga op dezelfde (oog)hoogte zitten als het kind.

Kijk naar het kind terwijl je spreekt.

Laat met behulp van voorbeelden zien dat wat het kind zegt, effect heeft.

Stel het kind op zijn of haar gemak.

Wanneer je een moeilijk gesprek hebt gehad, zorg dan dat het kind daarna tot rust kan komen.

Maak het doel van het gesprek duidelijk.

Nodig het kind uit om zijn of haar mening te geven over het gesprek.

Probeer spelen en praten te combineren.

S. Covey heeft een boek geschreven over het succes uit je leven halen: 'De zeven eigenschappen voor een succes leven'. Eén van deze principes is: Eerst begrijpen, dan begrepen worden. Daarin beschrijft hij verschillende niveaus van luisteren. Deze vijf niveaus zijn: Negeren, doen alsof, selectief luisteren, luisteren met aandacht en empathisch luisteren. Dit laatste niveau is van belang bij het voeren van gesprekken met leerlingen. Met empathisch luisteren bedoeld S. Covey het luisteren met de intentie de ander te begrijpen. Het is van belang eerst de ander te begrijpen voordat hij of zij jou kan begrijpen (p.214, 2009).

Autonomie/eigenaarschap.

N. Pameijer zegt in haar boek 'Handelingsgericht onderwijs: een handreiking voor het schoolteam' dat je in een kindgesprek een zogeheten eigenaarschap geeft aan de leerlingen. Door gesprekken te voeren met de leerlingen geven zij hun eigen visie op het probleem. Zij weten immers beter wat er voor hen werkt en welke belevenissen en meningen zij hebben dan een ander. Er heerst meer betrokkenheid van de leerlingen en daardoor voelen zij meer verantwoordelijkheid voor hun eigen gestelde doelen (p.104, 2013). Volgens Lamers in haar artikel 'Tien tips om het eigenaarschap van de leerlingen te vergroten' kun je als leerkracht veel doen om de leerlingen zelf eigenaar te laten zijn van hun leerproces en meer motivatie te laten hebben om hun gestelde doelen te behalen. Door verantwoordelijkheid te geven aan de leerlingen zullen zij zich meer inspannen om de taak te volbrengen (Lamers, 2017). Zelfstandigheid zorgt uiteindelijk voor betere resultaten. Complimenten maken dat leerlingen gemotiveerd worden voor hun werk en het idee hebben dat het werk wat ze leveren gewaardeerd wordt. Dweck geeft hierover haar mening in zijn boek 'Mindset, de weg naar een succesvol leven'. Zij heeft meer dan 30 jaar onderzoek gedaan naar de manier waarop complimenten gegeven moeten worden. Zij heeft gemerkt dat de leerlingen die groei gerichte feedback kregen veel makkelijker een moeilijke opgave aangingen dan de leerlingen die complimenten kregen op het resultaat (2011). Groei gerichte feedback is gericht op het geven van feedback over de inzicht bij het proces in plaats van feedback dat gericht is op het resultaat van iemand zijn competenties. Daarom is het belangrijk om leerlingen groei gerichte feedback te geven over hun eigen proces om zo door te willen blijven groeien.

Conclusie.

Uit het theoretische kader blijkt dat het voeren van gesprekken van groot belang is voor het eigenaarschap van de leerlingen en voor een goede relatie tussen leerkracht en leerling. Hierin kwam naar voren dat het van belang is de juiste gesprekstechnieken toe te passen om achter de mening en beleving te komen van de leerlingen. De leerkracht moet oprecht geïnteresseerd zijn in de leerling en zijn of haar verhaal om het kind een fijn gevoel te geven en om achter zijn of haar onderwijsbehoeften te komen.

In het komende onderzoek zullen de verschillende gesprekstechnieken getoetst worden onder de leerkrachten van basisschool De Parel. Er zal tevens gekeken worden op welke manier de leerlingen de regie in handen willen hebben en hoe de leerkrachten hierin staan. Hierbij wordt er gekeken naar de manier van feedback geven, wat vinden de leerlingen prettig en wat doen de leerkrachten.

Hoofdstuk 3: Methode.

Participanten.

Om onderzoek te doen binnen deze stageschool is er gericht op een zogeheten onderzoeksgroep. De praktische redenen hiervoor zijn tijdsbesparing en beperking van last (Harinck, p. 119, 2013). De onderzoeksgroep ziet er als volgt uit:

<i>Personen</i>	<i>N (Aantal)</i>	<i>Argumentatie</i>
Leraren	13	Alle leraren die werken op deze school.
Andere schoolfunctionarissen, zoals: ib-er	1	
Leerlingen	40	Er zijn 8 leergroepen. Uit elke groep zullen er 5 leerlingen worden gebruikt.

Naast een onderzoeksgroep zijn er objecten waaraan informatie wordt vergaard. Er wordt gekeken naar lesmateriaal rondom kindgesprekken. Daarnaast wordt er gekeken naar verschillende documentaties: leerlingvolgsysteem ParnasSys, beleidsplan kindgesprekken en notulen bij het vormen van het beleidsplan kindgesprekken.

Onderzoeksinstrumenten.

Voor het doen van dit onderzoek zijn er verschillende onderzoeksinstrumenten nodig voor de beantwoording van de onderzoeksvragen. Er wordt onder andere gebruik gemaakt van vragenlijsten, een interview en informatie vanuit de theorie. Hieronder wordt er per deelvraag de onderzoeksinstrumenten beargumenteert. In het gehele onderzoek wordt er een passieve participatie gevraagd van de participanten (Harinck, p. 210, 2013).

Beantwoording deelvraag 1a:

Deze deelvraag gaat over de inhoud van het beleidsplan Kindgesprekken. Om achter de kennis van de leerkrachten te komen is er een vragenlijst opgesteld. Hierin is aandacht besteed aan een degelijke inleiding zodat de lezer weet waarvoor de vragenlijst is bedoeld. Tevens staan er vragen in om de achtergrond helder te krijgen van de lezer (Harinck, p. 127, 2013). Deze vragenlijst is te vinden in [bijlage 1](#). Daarnaast wordt er door middel van een documentenanalyse erachter gekomen wat er eigenlijk in het beleidsplan staat. Hiervoor is er een checklist ontwikkeld waarbij specifiek gekeken wordt naar verschillende punten. Er is gekozen om met een checklist te werken, omdat er daardoor niks over het hoofd wordt gezien en er gericht gezocht kan worden (Harinck, p. 160, 2013). Deze checklist is te vinden in [bijlage 2](#).

Beantwoording deelvraag 1b:

Om te weten welke vormen van gespreksvoering er zijn, wordt er onder andere een documentanalyse gedaan. Hiervoor wordt het beleidsplan kindgesprekken gebruikt. Hierbij wordt er gebruik gemaakt van een checklist om dezelfde rede zoals die is benoemd bij deelvraag 1a, gericht onderzoek en niks over het hoofd zien (Harinck, p. 160, 2013). In deze checklist wordt nader gekeken naar de werkvormen van gespreksvoering zoals die benoemd zijn in het beleidsplan kindgesprekken. Er wordt gekeken of deze vormen zijn onderbouwt met theorie, omdat N. Verhoeven zegt in zijn boek 'Wat is onderzoek?' dat het belangrijk is dat instrumenten, in dit geval de vormen van gesprekken, onderbouwt zijn met theorie. Dit omdat het van belang dat de instrumenten degelijk zijn

beschreven en al eens zijn onderzocht (p. 34, 2014). De checklist is terug te vinden in [bijlage 3](#). Buiten de theorie om in de checklist wordt er ook grondig gekeken wat de theorie verder te melden heeft over de vormen van gesprekvoering.

Beantwoording deelvraag 1c:

Deze deelvraag gaat over het nut van het voeren van kindgesprekken. Om gerichter te zoeken en om niks over het hoofd te zien wordt er gebruikt gemaakt van een checklist (Harinck, p. 160, 2013). Deze checklist gaat na waarom kindgesprekken gevoerd worden. Hierbij wordt er ook gekeken naar de theorieën die hieraan zijn gekoppeld, omdat zoals eerdergenoemd het van belang is dat de instrumenten degelijk zijn beschreven volgens onderzoek (Verhoeven, p. 34, 2014). De checklist is opgenomen in [bijlage 4](#). Daarnaast wordt de IB-er van de school bevraagd om haar mening te geven over het nut van een kindgesprek. Naast dat er theorie nagegaan wordt in de checklist worden er tevens andere theoriebronnen nagegaan om te zien wat het nut is van een kindgesprek.

Beantwoording deelvraag 1d:

De leerkrachten zeggen veel over de ideale situatie wat kindgesprekken betreft, maar er is eigenlijk nog steeds niet duidelijk wat de leerkrachten echt willen. Het is niet duidelijk wat hun ideale situatie. Daarvoor heb ik vragenlijst ontworpen. Deze vragenlijst splitst zich op in twee ideale oogpunten: die van het kind en die van de leerkracht. Beide vragenlijsten zijn identiek zodat er duidelijk een verschil naar voren komt. Ook in deze vragenlijst is een inleiding vermeld en de eerste vragen betreffen verhelderingsvragen wat de achtergrond betreft (Harinck, p. 127, 2013). De desbetreffende vragenlijst is bijgevoegd in [bijlage 5](#).

Beantwoording deelvraag 1e:

Deze deelvraag gaat over de huidige situatie van kindgesprekken. Door middel van een vragenlijst wordt deze deelvraag beantwoord. Deze vragenlijst is te vinden in [bijlage 6](#). Zoals eerder beschreven zijn er vragenlijsten gebruikt om achter informatie te komen van de leerkrachten. Deze vragenlijsten zijn ingeleid met een inleiding met daarin een toelichting van de vragenlijst. Daarnaast worden er ook verhelderingvragen gesteld wat betreft de achtergrond van de leerkracht (Harinck, p. 127, 2013).

Beantwoording deelvraag 1f:

Om te weten hoe de tijd is verdeeld in het onderwijs wordt er nagegaan hoe de tijd momenteel is ingedeeld in het onderwijs. Hiervoor worden de roosters bekeken van de verschillende klassen en wordt er gekeken naar planningen zoals die beschreven zijn door de directie. Tevens wordt er gekeken naar de tijd die een kindgesprek nodig heeft.

Beantwoording deelvraag 2a:

Om antwoord te krijgen op de vraag welke gespreksvaardigheden komen kijken bij een kindgesprek wordt er een documentanalyse gedaan op het beleidsplan van Kindgesprekken. Dit wordt gedaan door middel van een checklist (Harinck, p. 160, 2013). In deze checklist wordt nagegaan welke gespreksvaardigheden worden beschreven in het beleidsplan en welke theorieën hieraan zijn gekoppeld. Deze checklist staat beschreven in [bijlage 7](#). Naast de theorie die via de checklist wordt nagekeken, wordt er ook grondig gekeken naar andere theoretische bronnen met na te gaan welke gespreksvaardigheden er zijn en hoe deze kunnen worden ingezet.

Beantwoording deelvraag 2b:

In [bijlage 8](#) is een observatieschema te vinden zodat er gekeken kan worden naar de gesprekken die de leerkrachten voeren. Het zal een gestructureerde observatie zijn waarbij van tevoren is nagedacht over de duur, anonimiteit en participatie. De observant zal het gehele kindgesprek observeren, zich kenbaar maken aan de leerkracht en niet mee participeren in het gesprek om zo de vaardigheden van de desbetreffende leerkracht in kaart te brengen. Hierbij wordt gekeken naar de gesprekstechnieken zoals die in de theoretische kader zijn beschreven. Gedragen de leerkrachten zich als een OEN en zijn zij zich bewust van hun OMA zoals N. Pameijer die beschrijft (Pameijer, 2013)? Houden zij rekening met de communicatievoorwaarden zoals Delfos die beschrijft (Delfos, 2013)? Daarnaast wordt er ook gekeken op welk niveau van luisteren zitten die zowel S. Covey omschrijft als K. van Kooten (S. Covey, 2009 & K. van Kooten, 2013).

Beantwoording deelvraag 2c:

Om erachter te komen wat de leerkrachten willen leren op het gebied van gesprekstechnieken is het van belang om te weten welke gesprekstechnieken de leerkracht al kent. Pas daarna kunnen de leerkrachten aangeven wat zij nog willen bijleren. Dit wordt gedaan door middel van een vragenlijst die te vinden is in [bijlage 9](#). Hierin worden, net zoals bij voorgaande vragenlijsten, achtergrond vragen gesteld en een inleiding gegeven (Harinck, p. 127, 2013). In de desbetreffende vragenlijst worden vragen gesteld over de verschillende gesprekstechnieken. Zoals in de theoretische kader gelezen kan worden beschrijft N. Pameijer dat het van belang is om een OEN te zijn en je bewust te zijn van je OMA (p. 106, 2013). Daarnaast worden de niveaus van luisteren van K. van Kooten en S. Covey bevraagd (K. van Kooten, 2013 & S. Covey, 2009). Ook worden de communicatievoorwaarden van Delfos besproken (p. 70-75, 2013).

Beantwoording deelvraag 3a:

In dit deel van het onderzoek wordt nagegaan hoe de regie in handen gegeven kan worden bij de leerlingen en in hoeverre dit kan bijdragen aan het leerproces van de leerlingen. Hiervoor wordt grondig gekeken naar de theoretische kader en andere theoretische bronnen worden nagegaan om te zien wat die erover zeggen.

Beantwoording deelvraag 3b:

Deze deelvraag gaat over de huidige situatie wat betreft autonomie en de gewenste situatie volgens de leerlingen. Hiervoor krijgen de leerlingen een interview. Er is gekozen voor een semi-gestructureerd interview, omdat dit type interview het meest van belang is bij een praktijkonderzoek (Harinck, p. 138, 2013). Zoals beschreven in het theoretische kader is er volgens zowel Lamers als Pameijer meer motivatie op leren als de leerlingen het eigen leerproces in handen hebben. Vandaar vragen over motivatie (Lamers, 2017 & Pameijer, 2013). De interview strategie verschilt tussen de onder- en bovenbouw. Voor de onderbouw wordt er gewerkt met pictogrammen en bij de bovenbouw is het een traditioneel interview. Het interview bevat 7 vragen die gesteld moeten worden. Deze zijn opgenomen in een interviewschema (Harinck, p. 138, 2013). De vragen die worden gesteld in dit interview zijn beschreven in [bijlage 10](#) (onderbouw) en [bijlage 11](#) (bovenbouw). Tijdens het interview zal opname apparatuur gebruikt worden. Het voordeel hiervan is dat de interviewer zich niet hoeft te concentreren op twee dingen tegelijkertijd: het interview en het noteren ervan (Harinck, p. 140, 2013).

Beantwoording deelvraag 3c:

Het geven van de regie in handen bij de leerlingen is voor sommige leerkrachten lastig, daarom moet er informatie komen over hoe het zit bij de leerkrachten van deze school. Hiervoor wordt een zelfontworpen vragenlijst afgenomen met daarin een beoordelingsschaal. Het is hierbij van belang dat de schaal passend is bij de vraagstelling. Vandaar de vorm van stellingen (Harinck, p. 129, 2013). Deze vragenlijst staat vermeld in [bijlage 12](#). In de theoretische kader is te lezen dat de regie in eigen handen kan zorgen voor meer motivatie van de leerlingen, daarom de vraag over motivatie (Lamers, 2013 & N. Pameijer, 2013). Tevens wordt er een vraag gesteld over de manier van feedback geven, omdat het uitmaakt voor de leerlingen wat voor soort feedback zij krijgen of zij gemotiveerd zijn (groei-gerichte feedback en niet groei-gerichte feedback). Hoe zien de leerkrachten dit (Dweck, 2011)?

Procedures.

De manier waarop gegevens verzameld gaat worden is per methode afhankelijk. De vragenlijsten worden tijdens een studiedag afgenomen wanneer de (meeste) leerkrachten aanwezig zijn. Hier is voor gekozen zodat er een hoog percentage is aan participanten voor de vragenlijsten. De leerkrachten krijgen de tijd om ter plekke de lijsten in te vullen (Harinck, p. 133, 2013). Voor de observaties moet de tijd- en dagbepaling worden kortgesloten met de desbetreffende leerkrachten. Hiervoor wordt tijdens dezelfde studiedag een oproep gedaan naar participanten. Daarna worden met deze participanten kortgesloten wanneer de gesprekken zullen plaatsvinden. Tevens worden op dezelfde studiemiddag gevraagd om 5 willekeurige leerlingen gevraagd om te kunnen ondervragen. Deze leerlingen zullen binnen twee weken worden ondervraagd zodat de leerkrachten en leerlingen weten waaraan ze toe zijn.

Analyse.

Alle vragenlijsten, observaties en checklists worden op een kwantitatieve manier geanalyseerd. De hoofdreden hiervoor is de gemakkelijke verwerking in frequentieverdelingen (Harinck, p. 170-173, 2013). Bij sommige vragenlijsten is een eigen inbreng van de leerkrachten, bijvoorbeeld bij de vragenlijst voor deelvraag 1d. Hier wordt gevraagd naar een mening en hierbij een toelichting. Daarom wordt deze vragenlijst gecombineerd met een kwalitatieve analyse. Hierbij ondersteunt de kwalitatieve analyse de kwantitatieve gegevens (Harinck, p. 178, 2013). Bij het volgende hoofdstuk: Resultaten, wordt ingegaan op de basale gegevens van het onderzoek. Pas bij het hoofdstuk: Conclusie en discussie, wordt ingegaan op de resultaten van het onderzoek en daarbij conclusies getrokken (Harinck, p. 184, 2013).

Hoofdstuk 4: Resultaten.

Opbouw van de resultaten.

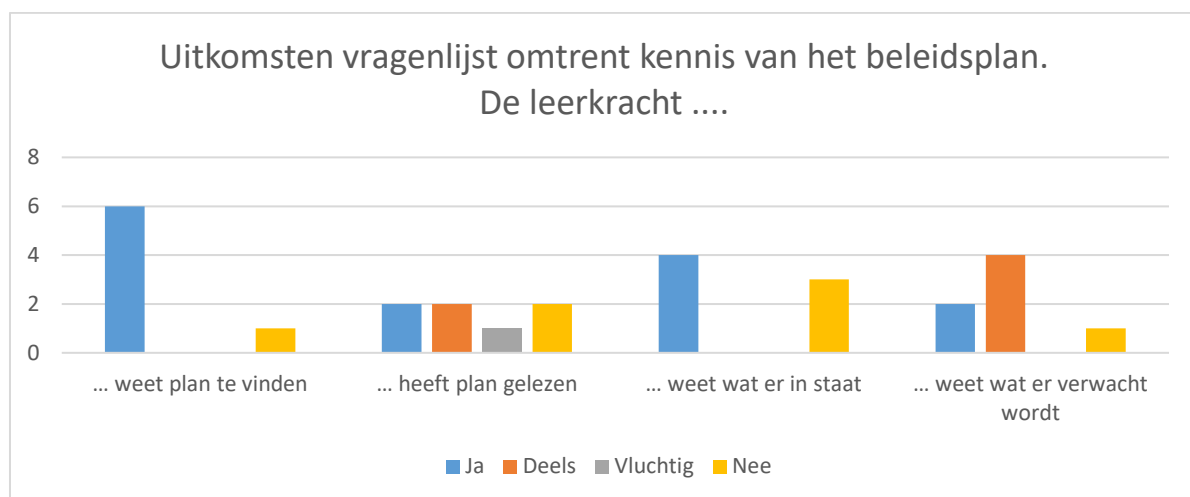
De resultaten zullen worden weergegeven in het komende hoofdstuk. Telkens wordt de deelvraag benoemd om vervolgens schematisch weer te geven met daarbij horende uitspraken en uitkomsten.

Deelvraag 1a.

Weten de leerkrachten van basisschool De Parel wat er staat beschreven in het beleidsplan rondom kindgesprekken?

Er zijn 13 leerkrachten die een vragenlijst hebben ontvangen. 7 leerkrachten hiervan hebben hem retour gegeven. Hieronder zijn de vragen weergegeven met de gegeven antwoorden door middel van een staafdiagram.

In [bijlage 13](#) is een ingevulde vragenlijst te vinden, in [bijlage 14](#) de uitgebreide gegevens van deze vragenlijst.

Opvallende uitspraken waren: “De visie op kindgesprekken staat beschreven”, “Er staat beschreven hoe je gesprekken voert vanuit de theorie”, “Gesprekken worden gevoerd vanuit opvallende gegevens”. Onjuist uitspraken waren: “Het document is te vinden op de L-schijf bij kopje ‘IB’”, “Het document is te vinden in de personeelskamer”, “Er moeten gesprekken worden gevoerd met alle kinderen 2x per jaar”.

Daarnaast is er met een zelf ontworpen checklist gekeken naar het beleidsdocument ‘kindgesprekken’. De uitgebreide ingevulde checklist is te vinden in [bijlage 15](#).

In het beleidsdocument staat beschreven welke visie de school erop nahoudt wat betreft kindgesprekken. Hierbij is een theoretische onderbouwing genoemd van Hattie (2009): “Het stellen van doelen draagt in grote mate bij aan succesvol leren”. De huidige situatie wordt in kaart gebracht met daaropvolgend de gewenste situatie. Naast de leerkracht vragenlijsten zijn er nu ook leerlingen vragenlijsten vanuit Zien! Er wordt van de leerkracht verwacht dat de leerling- en leerkracht vragenlijsten worden afgenomen rond oktober/november. Bij de onderbouw houdt dit in dat de leerling vragenlijsten in groepsverband worden afgenomen en bij de bovenbouw vullen de leerlingen een lijst in op de computer. Daaropvolgend worden gesprekken gepland indien nodig. Deze gesprekken worden uiteindelijk geëvalueerd. In maart worden deze stappen herhaald. Er worden suggesties aangedragen voor wanneer de gesprekken kunnen plaatsvinden.

Deelvraag 1b.

Welke vormen zijn er voor het voeren van kindgesprekken en wat zijn hiervan de voor- en nadelen?

Voor de beantwoording van deze deelvraag is een zelf ontworpen checklist ontwikkeld. Het ingevulde exemplaar hiervan is te vinden in [bijlage 16](#).

In het beleidsplan 'kindgesprekken worden 6 verschillende vormen voor het voeren van gesprek benoemd. De rode draad in het verhaal is het Handelingsgericht Werken van N. Pameijer (2009).

	Theorie relevant?	Voordelen	Nadelen
Oplossingsgerichte benadering	Cauffman (2011), Furman (2009), relevante theorie.	Plan komt uit kind, zorgt voor motivatie, kind heeft kans om te praten.	Leerlingen met weinig ideeën dragen niks aan.
Formulier Unita (Samenwerkingsverband)	N. Gabriël (2015) relevante theorie.	Geeft leerling gelegenheid vooraf erover na te denken.	Leerling kan misschien te veel vasthouden aan formulier. Kleine aanpassingen nodig voor kindgesprek.
5 fases	Geen theoretische onderbouwing.	Duidelijke structuur in gesprek.	Geen theorie gekoppeld.
A.d.h.v. leerling vragenlijst Zien!	Geen theoretische onderbouwing.	Niet alle leerlingen hoeven dan gesproken te worden.	Geen 100% reëel beeld.
Wijzer in onderwijsbehoeften.	Gekoppeld aan ParnasSys. Geen theoretische onderbouwing.	Bevat passende afbeelding bij de vraagstellingen. Dimensies komen overeen met Zien!	X
Kindplan	N. Pameijer (2009), relevante theorie.	Duidelijke structuur en overzichtelijk voor leerlingen. Past in 5 fases en HGW.	Oppassen dat gesprek stilvalt met schrijven van kindplan.

De theorie is er ook op nagehouden en de onderstaande vormen van gesprekken zijn hierbij gevonden:

'Een vorm van gespreksvoering is het 'spelen' en 'praten' combineren. Kinderen tot een jaar of acht functioneren vaak beter. Het nadeel is dat de concentratie op het gesprek kan afnemen.' (B. De Clercq & M. Bockstaele, p. 141, 2014).

'Er zijn twee soorten gesprekken die gevoerd kunnen worden: een 'toetsingsgesprek' en een gesprek dat gaat om de beleving en eigen mening van het kind. Een 'toetsingsgesprek' gaat na of een leerling heeft begrepen wat er zojuist is verteld. Voordeel hiervan is dat de leerling direct hulp krijgt wanneer het niet blijkt te snappen. Nadeel hiervan is dat de leerling gewend raakt aan een overhoring. Hierdoor kan een kind de neiging hebben bij een 'mening gesprek' een gewenst antwoord te geven. Het doen van een gesprek naar hun mening is het zicht krijgen op de mening en beleving van het kind. Het kind weet immers beter hoe het met hem gaat dan de leerkracht. De beste manier om een gesprek te voeren met een kind als het gaat om hun mening is aan de hand van een kindplan' (N. Pameijer, p. 105, 2009).

Gesprekken kunnen worden gevoerd in groepsverband en individueel. Bij groepsverband is de tijd effectief verdeeld, maar is niet iedere leerling optimaal aan bod. Bij een individueel gesprek kan een kind vrijuit praten, mits dit in een veilige omgeving gebeurt.' (E. Alkema, & W. Tjerkstra, p. 117, 2011).

Deelvraag 1c.

Wat is het nut van het voeren van kindgesprekken bij de (sociaal-emotionele) ontwikkeling van de leerlingen?

Een zelf ontworpen checklist is gebruikt bij de beantwoording van deze vraag, die is te vinden in [bijlage 17](#). De volgende theorie is te vinden in het beleidsdocument 'Kindgesprekken':

'Actief luisteren en het nut is dat het kind zelf oplossingen kan aandragen' (Gordon, 2012).

'Een kind draagt wijsheid in zich' (Delfos, 2008).

'Kindgesprekken sluit aan bij het Handelingsgericht Werken. Samenwerken staat centraal. De leerlingen weten goed wat zij willen leren. Ze worden actief betrokken bij het denkproces.' (N. Pameijer, 2008).

'Als de leerlingen vroeg niet betrokken worden, willen zij dat later ook niet' (Dycke, 2006).

Daarnaast is er gekeken in andere theorie om deze vraag te beantwoorden.

‘Kinderen kunnen vaak heel goed aangeven wat zij als prettig ervaren en waar ze juist behoefte aan hebben’ (A. Schoenmaker, 2016).

‘Het kindgesprek levert op korte termijn al handelingsgerichte informatie op’ (E.C. van Doorn & F. Verheij, p. 163, 2008).

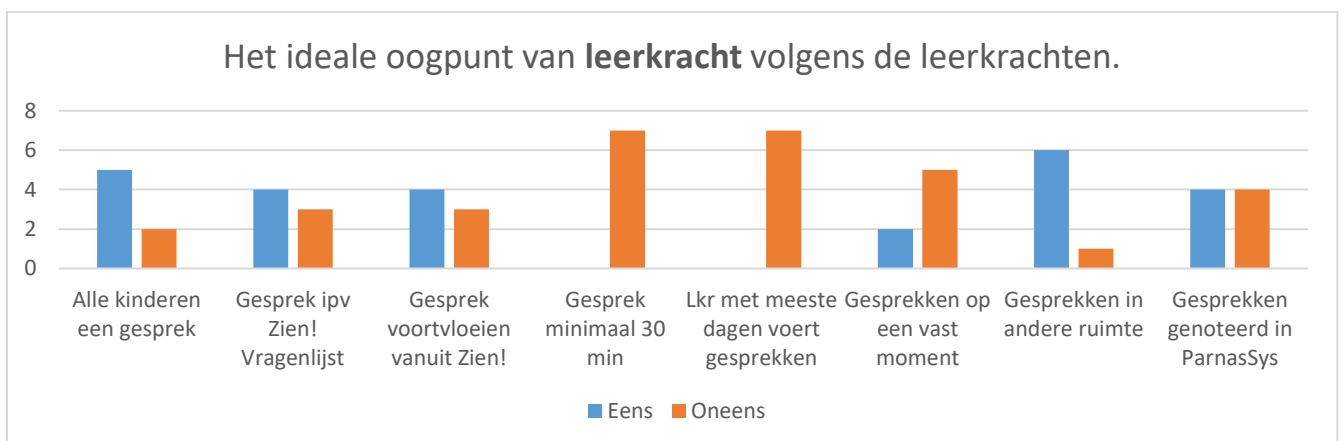
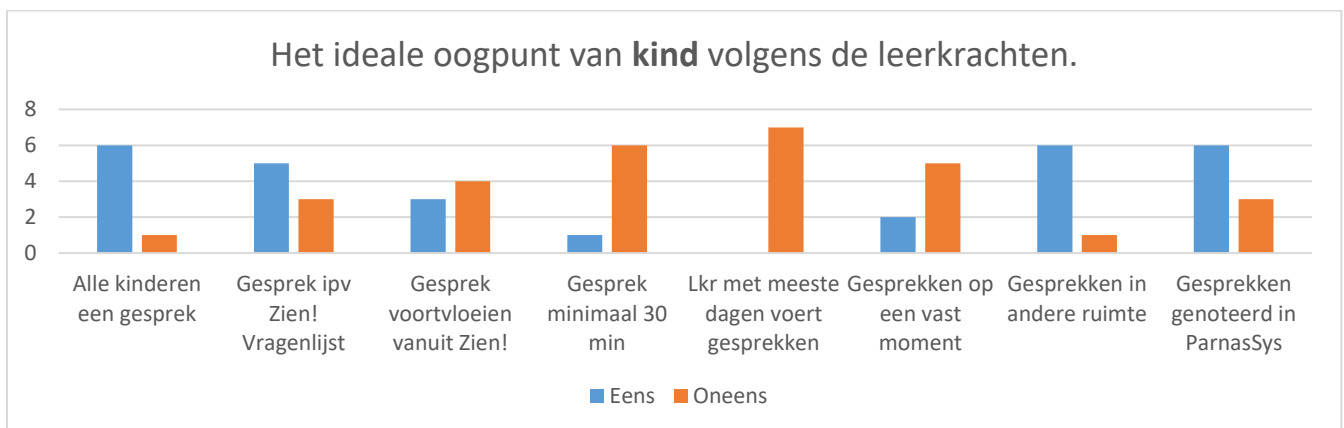
‘Naast de actieve bijdrage van de kinderen, zorgt een gesprek ook voor een goede leerkracht-leerling relatie’ (N. Pameijer, p. 104, 2009).

Deelvraag 1d.

Wat is de ideale situatie volgens de leerkrachten van basisschool De Parel bij het voeren van kindgesprekken voor de leerlingen en voor de leerkracht zelf?

Er zijn 13 leerkrachten die een vragenlijst hebben ontvangen. 7 leerkrachten hiervan hebben hem retour gegeven. Hieronder zijn de vragen weergegeven met de gegeven antwoorden door middel van een staafdiagram.

In [bijlage 18](#) is een ingevuld exemplaar te vinden en in [bijlage 19](#) zijn de uitgebreide gegevens te vinden.

Opvallende uitspraken waren: “Elk kind heeft behoefte om te zeggen hoe hij/zij zich voelt”, “Niet alle kinderen praten op een vast moment”, “Kinderen kunnen zelf aangeven met welke leerkracht ze willen praten”, “Korte gesprekken hoeven niet worden genoteerd”, “Ook uit gesprekken met niet-zorgleerlingen komen waardevolle ontdekkingen”, “Een kindgesprek is meer bruikbaar dan een vragenlijst”, “Het is niet te doen om gesprekken te voeren in een ander lokaal”.

Deelvraag 1e.

Hoe wordt er momenteel vormgegeven aan het voeren van kindgesprekken op basisschool De Parel?

Er zijn 13 leerkrachten die een vragenlijst hebben ontvangen. 7 leerkrachten hiervan hebben hem retour gegeven. Hieronder zijn de vragen weergegeven met de gegeven antwoorden door middel van een cirkeldiagram.

In [bijlage 20](#) is een ingevuld exemplaar te vinden van de enquête en in [bijlage 21](#) staan de gegevens uitgebreid.

Deelvraag 1f.

Hoeveel tijd gaat erin op bij het voeren van kindgesprekken en hoe past dit binnen de tijd van het onderwijs van basisschool De Parel?

Om achter deze vraag te komen is er onderzocht binnen de school hoe de tijd is verdeeld. De uitgebreide notities zijn te vinden in [bijlage 22](#).

Gemiddeld duren de kindgesprekken 10 minuten per leerling. In de pauzes hebben de leerkrachten 2x een half uur waarin geen onderwijstijd zit, maar wel de 1x een half uur pauze voor de leerkrachten. De kleuters spelen langer buiten. Elke groep heeft 2 uur gym per week, waarvan 1 uur van een gymleerkracht. De leerkracht van de groep heeft dan geen kinderen. In de groepen 1, 2, 5 en 6 zijn stagiaires aanwezig, afwisselend van 1 tot 2 dagen. In groep 7 is een onderwijsassistent.

Deelvraag 2a.

Welke gesprekvaardigheden heb je nodig bij het voeren van kindgesprekken?

Voor de beantwoording van deze deelvraag is een zelf ontworpen checklist ontwikkeld. Het ingevulde exemplaar hiervan is te vinden in [bijlage 23](#).

Theorie.	Relevant?	Waarom?
Delfos (2008).	Ja.	Sluit aan bij S. Covey (2009). Leerkracht moet leerling serieus nemen.
Cauffman (2011).	Ja.	Passend bij werkvorm: oplossingsgerichte benadering.
Delfos (2008).	Ja.	Goede handvatten voor het voeren van een gesprek.
OEN en OMA Pameijer (2009).	Ja.	Kort en krachtig, makkelijk te gebruiken.
Soorten vragen.	Nee, geen theorie.	Handige vragen: doelvragen, oplossingsgerichte vragen, doorvragen.

Naast de checklist is er ook uitgebreid gezocht in andere theoretische bronnen. Hieronder volgen de gevonden uitspraken.

‘Als leerkrachten luisteren op niveau 1 of 2 (selectief of kritisch luisteren of je het eens bent) voelen kinderen zich niet gehoord. Hierbij moet de leerkrachten open vragen stellen om te komen tot leerlinggedrag, leerkrachtgedrag, omgevingsfactoren en thuissituatie’ (K. van Kooten, p. 25-28, 2013).

‘Je moet je gedragen als een OEN (open, eerlijk, nieuwsgierig) en je OMA (oordeel, mening, aannname) thuislaten om tot een goed gesprek te komen.’ (N. Pameijer, p.106, 2009)

‘Om tot een goed gesprek te komen is het van belang rekening te houden met de metacommunicatie voorwaarden.’ (Delfos, p.70-75, 2013).

‘Je wil in een gesprek eerst begrijpen en dan pas begrepen worden. Hiervoor moet er empathisch geluisterd worden, luisteren met de intentie de ander te begrijpen’. (S. Covey, p.214, 2009).

Aanwijsvragen, ja/nee vragen en gesloten vragen leiden eigenlijk amper tot een gesprek. Leerkrachten kunnen in gesprekken beter werken met open vragen. Wanneer er op een open vraag wordt doorgevraagd, lokt het uit tot verder vertellen’ (R. Berends, p.27, 2007).

Deelvraag 2b.

Welke gespreksvaardigheden beheersen de leerkrachten van basisschool De Parel?

De observatie is uitgevoerd op de leerkracht van groep 3. De aantekeningen bij deze observatie zijn te vinden in [bijlage 24](#).

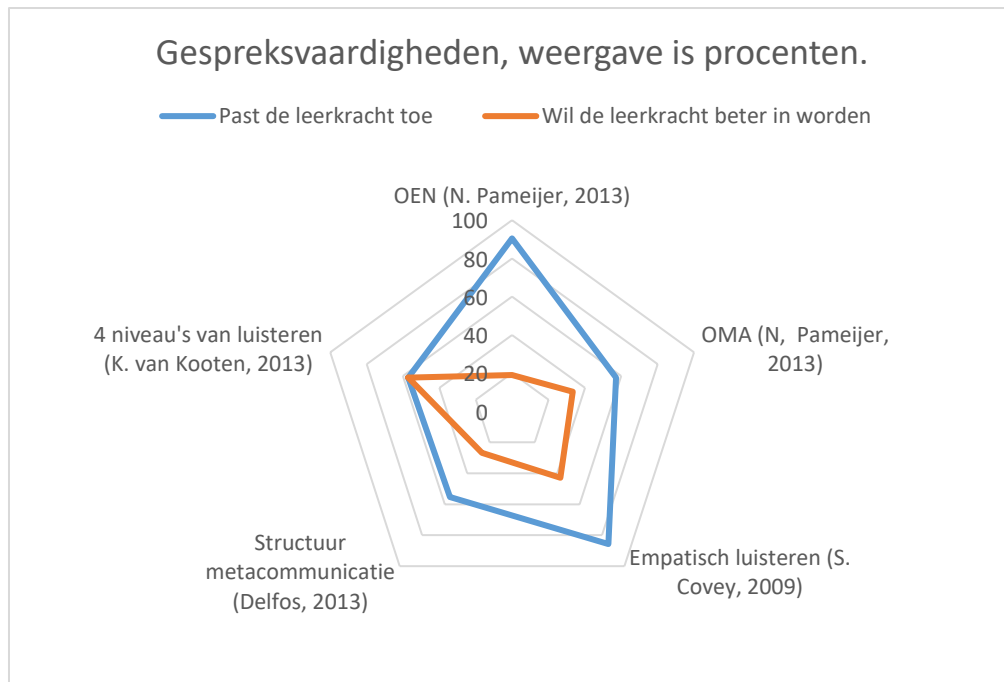
Geeft vooraf aan waar het gesprek over gaat.	100%, Ik wil weten hoe het met je gaat.
Stelt kind op gemak.	80%
Stelt open vragen.	25%, Wil je een cijfer geven aan hoe jij je voelt?
Moedigt non-verbaal aan tot praten.	90%, met mimiek.
Zit op dezelfde hoogte.	100%, tegenover hem.
Nodigt uit tot mening geven.	100%, met waarom vragen. Je mag best zeggen dat ik stom ben.
Combineert praten met spelen.	100%, rekenspelletje.
Geeft samenvatting met voorbeelden.	100%.
Gedraagt zich als een OEN.	100%
Zit op niveau 4 van luisteren.	NVT, leerling geeft weinig input.
Is bewust van OMA	100%
Luistert empathisch	100%, vragen stellen om te begrijpen.
Sluit gesprek af.	100%, afspraken herhalen.
Bedankt het kind voor gesprek.	100%, gezellig gesprekje.
Maakt vervolgspraak.	100%, binnenkort.
Eventuele opmerkingen.	Ze zit recht tegenover hem, geeft (negatieve) feedback tijdens spelletje spelen. "Haha, ik heb gewonnen".

Deelvraag 2c.

Wat willen de leerkrachten van basisschool De Parel nog leren omtrent de gespreksvaardigheden?

Er zijn 13 leerkrachten die een vragenlijst hebben ontvangen. 7 leerkrachten hiervan hebben hem retour gegeven. Hieronder zijn de vragen weergegeven met de gegeven antwoorden door middel van een staafgrafiek.

In [bijlage 25](#) is een ingevuld exemplaar te vinden van de vragenlijst en in [bijlage 26](#) staan de uitgebreide gegevens van deze vragenlijst.

Opvallende uitspraken waren: “Ik wil ook leren tijd vrij te maken, het is organisatorisch erg lastig om met 30 kinderen te praten”, “Empathisch luisteren pas ik aan op de leerling die ik voor mij heb”, “Ik wil leren hoe je de juiste vragen stelt bij jonge kinderen”, “Ik luister op niveau 4, maar dat betekent niet dat ik mijn mening echt verander”.

Deelvraag 3a.

In hoeverre draagt het voeren van kindgesprekken bij aan de regie van het eigen leerproces voor de leerlingen?

Om achter deze deelvraag te komen is de theorie bekeken, zowel de theorie in de theoretische kader als nieuwe theorie.

‘Door het voeren van een kindgesprek geef je eigenaarschap aan de leerlingen. Er heerst meer betrokkenheid van de leerlingen en daardoor krijgen zij meer verantwoordelijkheid voor de gestelde doelen.’ (N. Pameijer, p.104, 2009).

‘Zelfstandigheid zorgt voor betere resultaten. Door middel van een gesprek kan de leerling zelfstandig aangeven waaraan hij of zij aan wil werken.’ (Dweck, 2011).

‘Iedere weldenkende leraar beseft dat kinderen zichzelf de stof eigen zullen moeten maken. Je kan nog zoveel uitleggen, voorkauwen of herhalen, als het kind niet zelf wil leren, zal alles wat het ene oor in komt, net zo makkelijk het andere oor weer uit gaan’ (B. Gunster, 2012).

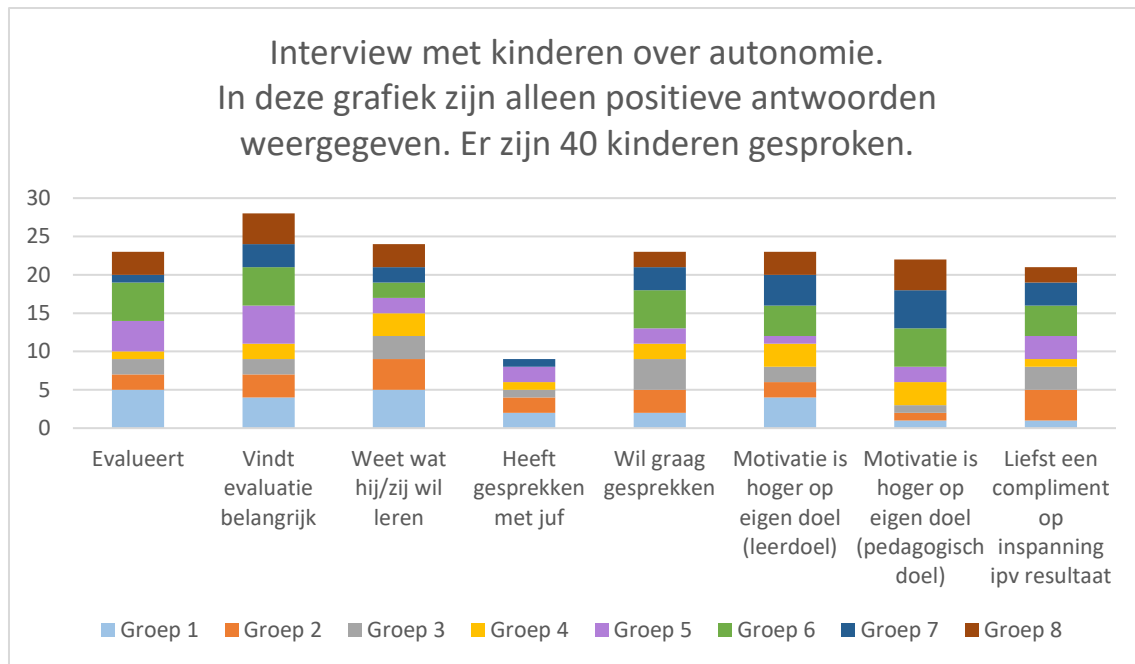
Deelvraag 3b.

Hoe ervaren de leerlingen in de huidige situatie dat het leerproces in eigen handen is en hoeveel regie willen de leerlingen hebben?

Door middel van een semigestructureerd interview zijn de volgende resultaten naar boven gekomen:

Er zijn 40 kinderen gesproken, 5 kinderen uit elke leergroep. In de grafiek zijn de kinderen te zien die positief geantwoord hebben op de vragen. Wanneer de grafiek aangeeft dat 24 kinderen positief gereageerd hebben betekend het dat er 16 kinderen de vraag negatief hebben beantwoord.

In [bijlage 27](#) is een opname van een interview te horen en in [bijlage 28](#) zijn de uitgebreide verzamelde gegevens te vinden.

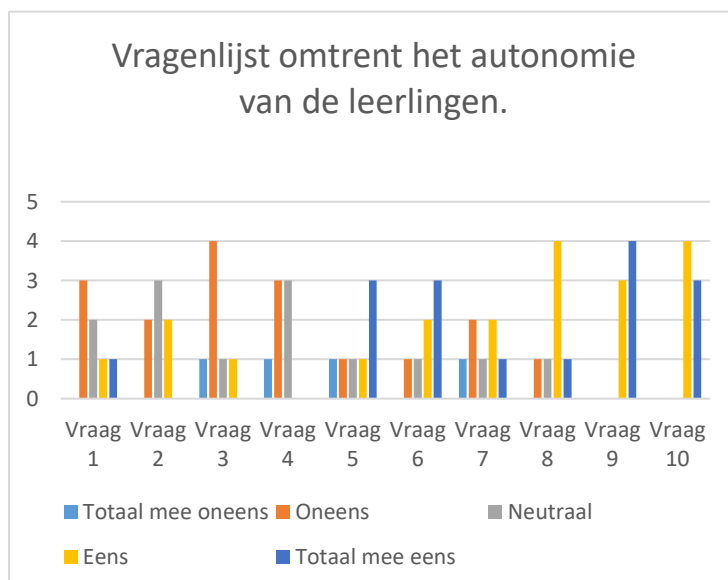
Een paar opvallende uitspraken zijn: “Ik evalueer alleen wanneer de juf zegt dat het moet”, “Ik wil graag weten waar ik aan moet werken”, (Onderbouw) “Ik wil in de achtbaan kunnen”, (bovenbouw) “Ik wil beter worden in spelling”, “Een gesprek met de juf motiveert mij”, “De juf weet beter mijn doelen, zij kan dat”, “Ik weet al beter wat ik kan en wat mijn doelen worden”, “Doordat het mijn doel is ga ik er harder aan werken”, “Ik wil liever werken aan mijn doelen als juf ze zegt, want anders krijg ik straf”, “Door het harde werk krijg je een mooi resultaat”, “Sommige kinderen kunnen niet tekenen en krijgen dan alsnog een compliment op het harde werk”.

Deelvraag 3c.

In hoeverre willen de leerkrachten van basisschool De Parel de regie over het eigen leerproces aan de leerlingen geven?

Er zijn 13 leerkrachten die een vragenlijst hebben ontvangen. 7 leerkrachten hiervan hebben hem retour gegeven. Hieronder zijn de vragen weergegeven met de gegeven antwoorden door middel van een staafgrafiek.

In [bijlage 29](#) is een ingevuld exemplaar te vinden en in [bijlage 30](#) zijn alle verzamelde gegevens op een rijtje gezet.

Vraag 1: Belangrijk dat leerlingen zelf pedagogische doelen mogen bepalen.

Vraag 2: Belangrijk dat leerlingen zelf leerinhouden mogen bepalen.

Vraag 3: Leerlingen zijn in staat om zelf pedagogische doelen te bepalen.

Vraag 4: Leerlingen zijn in staat om zelf leerinhouden te bepalen.

Vraag 5: Belangrijk dat leerlingen zelfstandig pedagogische doelen evalueren.

Vraag 6: Belangrijk dat leerlingen zelfstandig leerinhouden evalueren.

Vraag 7: Leerlingen zijn in staat om zelf pedagogische doelen te evalueren.

Vraag 8: Leerlingen zijn in staat om zelf pedagogische doelen te evalueren.

Vraag 9: Belangrijk dat pedagogische doelen feedback krijgen op verloop hiervan i.p.v. het uiteindelijke resultaat.

Vraag 10: Belangrijk dat leerinhouden feedback krijgen op verloop hiervan i.p.v. het uiteindelijke resultaat.

Een paar opvallende uitspraken zijn: “Bij oudere leerlingen kan het zelfstandig evalueren wel”, “Autonomie blijf ik lastig vinden bij groep 3”, “Voor jonge kinderen kan je niet verwachten dat ze dit kunnen, ze zijn 4”, “Groep 2 is redelijk zelfstandig, maar het ‘zelf’ bepalen van doelen vind ik lastig, oudere kinderen van groep 2 kunnen dit misschien wel”.

Hoofdstuk 5: Conclusie en discussie.

Conclusie.

Aan de hand van de resultaten bij hoofdstuk 4 zijn er conclusies getrokken. Deze worden per deelvraag beschreven met opvolgend een conclusie voor de bijbehorende onderzoeksvraag. Vervolgens wordt de hoofdvraag beantwoord met de verschillende getrokken conclusies. De conclusies worden inzichtelijk gemaakt met passende theorie (Harinck, p. 184, 2013).

Onderzoeksvraag 1.

Hoe draagt het voeren van kindgesprekken in de (sociaal-emotionele) ontwikkeling van de leerlingen bij op basisschool De Parel?

Deelvraag 1a.

Weten de leerkrachten van basisschool De Parel wat er staat beschreven in het beleidsplan rondom kindgesprekken?

Er staat een heleboel beschreven in het beleidsdocument 'kindgesprekken'. Van de leerkrachten wordt verwacht dat zij weten wat hierin staat en dit uitvoeren. Maar weten zij ook wat er in staat? In het beleidsdocument 'kindgesprekken' staat per groep beschreven wat er van hen wordt verwacht. De leerkrachten moeten 2 x per jaar een stappenplan door. Hier worden voor zowel de onder- als bovenbouw leerkracht- en leerling vragenlijsten ingevuld. Naar aanleiding van deze vragenlijsten kiest de leerkracht de kinderen uit waarmee een gesprek gevoerd gaat worden. Deze moet na een tijdje worden geëvalueerd.

De leerkrachten geven aan redelijk te weten wat er staat beschreven in het beleidsdocument 'kindgesprekken'. Bij de vragenlijst voor de leerkrachten gaven de leerkrachten aan goed te weten waar het beleidsdocument 'kindgesprekken' zich bevindt. Echter geven de leerkrachten foutieve informatie. Dit laat zien dat de leerkrachten minder goed op de hoogte zijn dan zij zelf denken. De meeste leerkrachten geven het beleidsdocument 'kindgesprekken' niet of nauwelijks te hebben gelezen, maar denken wel te weten wat er van hen wordt verwacht. Ook hier geven de leerkrachten foutieve informatie. Ze denken gesprekken te moeten voeren met alle kinderen in de klas, maar dit klopt niet.

Deelvraag 1b.

Welke vormen zijn er voor het voeren van kindgesprekken en wat zijn hiervan de voor- en nadelen?

Een vorm van kindgesprekken voeren wat veelvuldig terugkomt in het beleidsdocument 'kindgesprekken' is het hanteren van het kindplan van N. Pameijer (2009). Het voordeel hiervan is dat het een gestructureerde aanpak is voor zowel de leerling als de leerkracht. De leerkracht moet er echter op letten dat hij of zij niet gefocust is op het schrijven van dit plan, maar op het gesprek. In de onderbouw is het aan te raden om het spelen en praten te combineren. Dit zorgt ervoor dat de leerling meer op zijn gemak is. Het is aan de leerkracht de taak om te zorgen dat het gesprek gaande blijft. Om mooie start naar een kindgesprek toe is het voorbereidingsformulier van samenwerkingsverband Unita. De leerling en leerkracht kan zich doelgericht voorbereiden op het gesprek. Gesprekken kunnen ook in groepsverband plaatsvinden. Het grote nadeel hiervan is dat de leerkracht niet alle leerlingen evenveel aandacht kan geven en het voor de leerlingen geen veilige omgeving is om te praten.

Deelvraag 1c.

Wat is het nut van het voeren van kindgesprekken bij de (sociaal-emotionele) ontwikkeling van de leerlingen?

Meerder bronnen vertellen over de wijsheid die kinderen in zich dragen. Kinderen kunnen het beste weten wat er in hen omgaat en kunnen daarbij passende oplossingen verzinnen. Tevens is de motivatie voor het behalen van deze doelen groter, omdat het immers hun eigen doelen zijn. Een kindgesprek levert op korte termijn al handelingsadviezen op waaraan gewerkt kan worden. Daarnaast wordt de leerkracht-leerling relatie versterkt bij het voeren van gesprekken.

Deelvraag 1d.

Wat is de ideale situatie volgens de leerkrachten van basisschool De Parel bij het voeren van kindgesprekken voor de leerlingen en voor de leerkracht zelf?

Er is bij deze deelvraag gekeken naar het ideale oogpunt van de leerling en leerkracht. Mijn aanname was dat deze oogpunten sterk gingen verschillen. Opvallend is dat de resultaten zeer gelijk zijn aan elkaar. Alleen bij de vraagstelling of gesprekken moeten voortvloeien vanuit de vragenlijsten van zien geven de leerkrachten aan dat het voor de leerkrachten fijn is, maar voor de leerlingen niet per se. De leerkrachten gaven aan dat de Zien! vragenlijsten weg konden wanneer er structureel gesproken ging worden met kinderen, dit is het ideale oogpunt vanuit de leerlingen. Maar de leerkrachten vinden zelf de vragenlijsten handig zodat er zo min mogelijk tijd verloren gaat. Opvallend is dat de leerkrachten vinden dat alle kinderen recht hebben op een gesprek, maar dat de tijd dit niet toelaat. Gesprekken mogen volgens de leerkrachten niet langer duren dan 15 minuten. Voor een veilige sfeer in een gesprek is de ideale situatie dat een gesprek gevoerd wordt zonder ander klasgenoten. Ook hier geven ze aan dat dit niet haalbaar is. Gesprekken van groter belang moeten volgens de leerkrachten worden genoteerd in het leerlingvolgsysteem voor een transparant overzicht van de leerling.

Deelvraag 1e.

Hoe wordt er momenteel vormgegeven aan het voeren van kindgesprekken op basisschool De Parel?

Momenteel wordt er op basisschool De Parel meer dan 5 gesprekken gevoerd in een jaar. Hierbij worden voornamelijk de zorgleerlingen naar eigen inzicht en naar aanleiding van de vragenlijsten van Zien! gesproken. De leerkracht zet hiervoor zichzelf, duo-collega en sporadisch de ib-er in. De leerkracht voor gesprekken in de klas waarbij de rest van de klas een zelfstandige verwerking aan het maken is. Andere momenten dan het zelfstandig werken van de kinderen om gesprekken te voeren is in de pauze, tijdens gym en tijdens vrij/buiten spelen (kleuters), maar dit gebeurt zelden. Bij deze gesprekken zijn hoofdzakelijk de leerkracht en leerling aanwezig.

Deelvraag 1f.

Hoeveel tijd gaat erin op bij het voeren van kindgesprekken en hoe past dit binnen de tijd van het onderwijs van basisschool De Parel?

Gemiddeld duren de kindgesprekken 10 minuten per leerling. In de pauzes hebben de leerkrachten 2x een half uur waarin geen onderwijstijd zit, maar wel de 1x een half uur pauze voor de leerkrachten. De kleuters spelen langer buiten. Elke groep heeft 2 uur gym per week, waarvan 1 uur van een gymleerkracht. De leerkracht van de groep heeft dan geen kinderen. In de groepen 1, 2, 5 en 6 zijn stagiaires aanwezig, afwisselend van 1 tot 2 dagen. In groep 7 is een onderwijsassistent.

Een mooie oplossing in dit geval kan zijn dat de leerkracht die vrij rondloopt wanneer zijn of haar klas aan het gymmen is, een klas overneemt zodat de ander gesprekken kan gaan voeren. Ook kan er

tijdens de pauze een ib-er of andere managementteamlid buiten lopen zodat de leerkracht gesprekken kan voeren in een lege klas. Verder kan er 10 minuten na schooltijd gebruikt worden zodat het nog past binnen de werktijden. De eventuele stagiaires zijn ook een mogelijkheid om de klas te draaien zodat de leerkrachten gesprekken kunnen voeren. Al met al is het krap om de tijd en mogelijkheid te vinden om gesprekken te voeren met alle kinderen van de klas.

Antwoord op de onderzoeksvraag 1.

Alle kinderen hebben baat bij het voeren van gesprekken. De kinderen krijgen daarbij de kans om te zeggen wat zij vinden van zaken en daarbij passende oplossingen te bedenken. Tevens zorgt het voor een gevoel van autonomie, het willen bereiken van eigen gestelde doelen. De kans van slagen is vele malen hoger bij een eigen gestelde doel, dan een doel wat is opgelegd door de leerkracht. Bij kindgesprekken voelen kinderen zich gehoord en het zorgt voor een goede relatie met de leerkracht. Door middel van een kindplan is er een gestructureerde aanpak bij het voeren van gesprekken. Er kan makkelijk teruggegrepen worden op gestelde doelen en bekeken worden wat de volgende stappen zijn. De ideale situatie voor de leerkrachten is dat alle kinderen een gesprek kunnen hebben om te kunnen vertellen over hun beleving en mening. Dit moet volgens de leerkrachten op een veilige locatie gebeuren waarin kinderen vrijuit kunnen praten. Echter weten de leerkrachten van basisschool De Parel weinig over de inhoud van het beleidsdocument 'kindgesprekken' en de informatie die zij hebben is soms foutief. Momenteel worden gesprekken met kinderen gevoerd naar aanleiding van zorg, een remediërend gesprek. Het beleidsdocument 'kindgesprekken' geeft aan dat er meer preventieve gesprekken gevoerd moeten worden. De tijd die kindgesprekken op zich neemt past niet binnen de onderwijstijd van basisschool De Parel, als alle kinderen een gesprek krijgen. Wel is het passend wanneer er gesprekken worden gevoerd naar aanleiding van de resultaten uit Zien!

Onderzoeksvraag 2.

Hoe is het gesteld met de gespreksvaardigheden op basisschool De Parel?

Deelvraag 2a.

Welke gesprekvaardigheden heb je nodig bij het voeren van kindgesprekken?

In het beleidsdocument 'kindgesprekken' worden meerdere gespreksvaardigheden aangedragen die te gebruiken zijn bij kindgesprekken. Net zoals beschreven bij het theoretische kader is het belangrijk dat de leerkracht oprechte interesse toont zodat het kind het gevoel heeft gehoord te worden. Een manier om dit te bereiken is het empathisch luisteren zoals S. Covey dit benoemd (2009). Tijdens een gesprek is het raadzaam om de juiste vraagstellingen te stellen. De leerkracht moet open vragen stellen en hierop doorvragen (R. Berends, p.27, 2007). Daarnaast moet de leerkracht zich gedragen als een OEN (open, eerlijk, nieuwsgierig) en zijn of haar OMA (oordeel, mening, aanname) thuislaten (N. Pameijer, 2009). Van belang is ook de metacommunicatie voorwaarden: Op dezelfde (oog)hoogte zitten, kind aankijken tijdens praten, met behulp van voorbeelden laten zien dat wat het kind zegt effect heeft, kind op gemak stellen, doel van gesprek duidelijk maken en kind uitnodigen tot geven van een mening.

Deelvraag 2b.

Welke gespreksvaardigheden beheersen de leerkrachten van basisschool De Parel?

Volgens de observatie beheerst de leerkracht bijna alle gespreksvaardigheden die van belang zijn bij het voeren van een kindgesprek zoals die benoemd zijn in het theoretische kader. Bij de overige opmerking van de observatie viel op dat de leerkracht veel negatieve feedback gaf op het spelletje op momenten dat de leerling aan het praten was. Daarnaast waren er veelal gesloten vragen gesteld, maar daaropvolgend kwamen open vragen.

Deelvraag 2c.

Wat willen de leerkrachten van basisschool De Parel nog leren omtrent de gespreksvaardigheden?

Volgens de leerkrachten zelf beheersen zij vooral het empathisch luisteren en gedragen zij zich als een OEN (open, eerlijk, nieuwsgierig) tijdens een kindgesprek. Ongeveer de helft houdt rekening met het luisteren op niveau 4 van K. van Kooten (2013), laat hun OMA (oordeel, mening, aanname) thuis en gebruiken de metacommunicatie voorwaarden van Delfos (2013).

De grootste leervraag bij de leerkrachten ligt bij het luisteren op niveau 4 van K. van Kooten zoals die beschreven staat in het theoretische kader. Daarnaast willen de leerkrachten nog beter worden in het empathisch luisteren (S. Covey, 2009). Bij de overige opmerkingen viel op dat de leerkrachten ook willen leren om tijd vrij te maken om de gesprekken te kunnen voeren.

Antwoord op de onderzoeksvraag 2.

De gespreksvaardigheden die van belang zijn bij het voeren van gesprekken beheersen de leerkrachten van basisschool De Parel vrij goed. De leerkrachten beheersen vooral de gespreksvaardigheden die het kind op zijn of haar gemak stelt en waar er echt geluisterd wordt naar de kinderen, het empathisch luisteren (S. Covey, 2009). De school wordt sterk aangeraden om meer rekening te gaan houden met de metacommunicatie voorwaarden, zoals bijvoorbeeld met voorbeelden benoemen wat het kind zegt ook effect heeft (Delfos, 2013). De leerkrachten op basisschool De Parel benoemen nog beter te willen worden in het luisteren op niveau 4 van K. van Kooten (2013), en het nog beter empathisch luisteren van S. Covey (2009).

Onderzoeksvraag 3.

Wat is het belang voor de leerlingen van het geven van de regie van hun eigen leerproces?

Deelvraag 3a.

In hoeverre draagt het voeren van kindgesprekken bij aan de regie van het eigen leerproces voor de leerlingen?

Doordat er kindgesprekken gevoerd worden krijgen de leerlingen meer eigenaarschap over doelen. Deze doelen zijn van hunzelf en daardoor is er een medeverantwoordelijkheid nodig van de leerlingen om de doelen te behalen. Er heerst meer betrokkenheid over eigen gestelde doelen, dan over doelen die een ander bepaald. Door middel van kindgesprekken kunnen deze doelen worden gesteld. In deze kindgesprekken krijgen de leerlingen de gelegenheid om hun eigen mening en zienswijze te vertellen. Deze zelfstandigheid zorgt voor betere resultaten. De intrinsieke motivatie is vergroot wanneer de leerlingen zelf zijn gekomen met de doelen. Door deze intrinsieke motivatie zullen de leerlingen gedreven zijn voor het behalen van de doelen.

Deelvraag 3b.

Hoe ervaren de leerlingen in de huidige situatie dat het leerproces in eigen handen is en hoeveel regie willen de leerlingen hebben?

De leerlingen meeste die gesproken zijn van basisschool De Parel geven aan het belangrijk te vinden om hun lesdoelen te evalueren. Hierbij geven zij aan dat het van belang is om te weten waaraan nog gewerkt moet worden. De meeste leerlingen in de onderbouw wisten direct wat zij nog willen leren, bij de bovenbouw waren extra vraagstellingen nodig om te komen tot een leerdoel. Zij gaven tevens aan dat hun motivatie voor het behalen van een doel groter is wanneer dit doel door henzelf is bedacht. De meeste leerlingen vinden het prettig om deze leerdoelen te bespreken met de leerkracht, echter worden er volgens de leerlingen weinig tot geen gesprekken gevoerd. In het theoretische kader is te lezen dat leerlingen het meest gebaat zijn bij een compliment over het

proces in plaats van op het product. Net iets meer dan de helft heeft inderdaad liever een compliment op het proces, minder dan van tevoren gedacht.

Deelvraag 3c.

In hoeverre willen de leerkrachten van basisschool De Parel de regie over het eigen leerproces aan de leerlingen geven?

De leerkrachten van basisschool De Parel vinden het moeilijk om de regie uit handen te geven aan de leerlingen. Zij vinden dat de leerlingen niet in staat zijn om zelfstandig pedagogische doelen en leerinhouden te bepalen en evalueren. Vooral de onderbouw is van mening dat de kinderen nog te jong zijn om hierover te kunnen bepalen. Daarentegen vinden bijna alle leerkrachten dat de leerlingen hier wel zelf invloed over mogen uitoefenen. Dit mogen de leerlingen via een gesteld kader zelf aangeven. De leerkrachten zijn het overwegend eens over het geven van compliment op het proces in plaats van op het resultaat. Zij geven hierbij aan dat de leerlingen meer gemotiveerd zijn om verder te leren door een proces gericht compliment.

Antwoord op de onderzoeksvraag 3.

Het eigen leerproces is veel meer eigen wanneer de leerlingen zelf de doelen mogen bepalen. De motivatie voor het behalen van zo'n doel is vele malen hoger dan wanneer een doel is opgelegd door een ander. Dit is theoretisch aangetoond, maar ook de leerkrachten en leerlingen zeggen dat leerlingen meer motivatie hebben voor eigen gestelde doelen. De leerlingen ervaren echter geen mogelijkheid te krijgen deze doelen te bespreken in een gesprek. De leerkrachten geven aan het moeilijk te vinden om de regie uit handen te geven. Zij vinden dat de leerlingen niet in staat zijn zelfstandig doelen te bepalen en deze te evalueren. Hierbij zijn volgens de leerkrachten gestelde kaders nodig waarmee de leerlingen verder kunnen, door bijvoorbeeld het voeren van een kindgesprek. Het tegenstrijdige is dat de leerkrachten vinden dat een gesprek nodig is om de regie uit handen te geven, maar dat de leerlingen weinig of niet deze gesprekken krijgen.

Hoofdvraag.

Welke gespreksvaardigheden hebben alle leerkrachten op basisschool De Parel nodig om kindgesprekken te voeren zodat de leerlingen eigenaar worden van hun eigen leerproces?

Een kindgesprek is een waardevol middel om de leerlingen volop te kunnen laten ontwikkelen op het gebied van sociaal- emotionele ontwikkeling en leerinhouden. Kinderen worden tijdens zo'n gesprek eigenaar van hun eigen gestelde doelen en hebben meer intrinsieke motivatie voor het behalen van deze doelen. Hierbij is het belangrijk de juiste gespreksvaardigheden toe te passen zoals die beschreven staan in dit onderzoek. Het is belangrijk om een empathische luisterhouding aan te nemen, luisteren met de intentie de ander te begrijpen (S. Covey, 2009). De leerkracht moet zich gedragen als een OEN (open, eerlijk, nieuwsgierig) en zich bewust zijn van hun OMA (oordeel, mening, aanname) om zo een goed en veilig gesprek te kunnen voeren met de leerlingen (N. Pameijer, 2009). Ook de metacommunicatie voorwaarden van Delfos dienen gewaarborgd te worden: Op dezelfde (oog)hoogte zitten, kind aankijken tijdens praten, met behulp van voorbeelden laten zien dat wat het kind zegt effect heeft, kind op gemak stellen, doel van gesprek duidelijk maken en kind uitnodigen tot geven van een mening. Op deze manier komt een veilig gesprek met de leerlingen. De leerkrachten op basisschool De Parel geven aan beter te willen worden in het empathisch luisteren en het luisteren op niveau 4 van K. van Kooten (2013). Daarentegen kunnen de leerkrachten al erg goed empathisch luisteren en zich gedragen als een OEN (open, eerlijk, nieuwsgierig). Door deze gespreksvaardigheden juist toe te passen komen de leerlingen met eigen gestelde doelen waarvoor de motivatie van het behalen hiervan vele malen hoger is dan wanneer een doel voor hen gesteld wordt. Momenteel hebben de leerlingen van basisschool De Parel weinig

de regie in handen en vinden de leerkrachten het moeilijk dit te geven. Tevens is er op deze school weinig mogelijkheid om gesprekken te voeren met alle kinderen, terwijl er in het onderzoek naar voren is gekomen dat het voeren van gesprekken voor alle kinderen baat heeft. Ook de niet-zorgleerlingen hebben baat bij een kindgesprek om zo meer regie in handen te krijgen en dus meer motivatie. De leerkrachten kunnen meer gebruik maken van het beleidsdocument 'kindgesprekken' om zo een goed gesprek te kunnen voeren, maar ook om het organisatorisch goed te krijgen. De leerkrachten geven aan meer gefaciliteerd te worden zodat er meer gesprekken gevoerd kunnen worden. Dit kan gedaan worden door middel van het inzetten van stagiaires of het gebruik maken van leerkrachten die, vanwege de gym, geen klas hebben. Om een kindgesprek gestructureerd te laten verlopen is het raadzaam gebruikt te maken van het voorbereidingsformulier van samenwerkingsverband Unita en door middel van een kindplan de doelen te stellen. Tevens is het voor de onderbouw raadzaam om het praten te combineren met spelen zodat het jonge kind een veiligere omgeving zit.

Een logisch vervolgonderzoek zou zijn: Hoe passen kindgesprekken in het onderwijs van basisschool De Parel zodat alle leerlingen de regie kunnen krijgen over hun eigen gestelde doelen?

Discussie.

In de discussie wordt er stilgestaan bij de eventuele beperkingen die het onderzoek kent om zo in kaart te brengen waar het onderzoek soms minder solide kan zijn (Harinck, p. 218, 2013).

Participanten.

Bij het observeren van de gespreksvaardigheden van een kindgesprek heeft maar 1 leerkracht aangegeven binnen de gestelde data een kindgesprek te gaan voeren. Hierdoor is er enkel van deze leerkracht resultaten getrokken. Het onderzoek was meer valide geweest als meerdere leerkrachten een observatie zouden toelaten bij een kindgesprek, het mooiste zou geweest zijn dat alle leerkrachten zich lieten observeren.

De vragenlijsten voor verschillende deelvragen zijn gespreid onder alle leerkrachten van basisschool De Parel. Dit zijn in totaal 13 leerkrachten. Echter hebben slechts 7 leerkrachten de vragenlijsten retour gegeven. Hierdoor is er geen valide beeld van de mening van de leerkrachten. Iets was wel prettig is, is dat de vragenlijsten die retour kwamen, verspreid waren tussen de groep 1 en 8. Hierdoor is er geen gemiste informatie tussen de onder- en bovenbouw.

Om een onderzoek te kunnen doen binnen de gestelde tijd is er voor gekozen om niet met alle leerlingen te praten van basisschool De Parel. Er is gesproken met 5 leerlingen per klas. Hierdoor is er een goed beeld tussen de onder- en bovenbouw en de gemiddelde mening van een klas. Een beter beeld van de school was geweest wanneer alle leerlingen gesproken zouden worden.

Onderzoeksinstrumenten.

De onderzoeksinstrumenten zijn volledig opgebouwd vanuit de theorie van F. Harinck 'Basisprincipes praktijkonderzoek' (2013). Hierdoor zijn de onderzoeksinstrumenten betrouwbaar en heeft het veel informatie opgeleverd.

De vragenlijst van deelvraag 1e leende zich niet voor een duidelijke weergave in grafieken waardoor hier een onduidelijke weergave is gekomen. Dit zorgde voor een moeilijker te vormen conclusie. De resultaten zijn daarentegen valide.

Procedures.

Voorafgaand aan het onderzoek is een datum opgesteld waarop de vragenlijsten afgenomen konden worden, zodat er een hoge deelname zou zijn. Echter mochten deze vragenlijsten die op de gestelde datum afgenomen worden gezien het volle programma van de dag. Hierdoor zijn de vragenlijsten per postvak onder de leerkrachten verspreid en is hier een minder hoge deelname als van tevoren gedacht.

Naar aanleiding van een mail is direct gereageerd door een leerkracht om te kunnen observeren. Hierdoor is er snel een tijd- en plaatsaanduiding duidelijk geworden en kon de observatie snel plaatsvinden.

Analyse.

Zoals gepland zijn de gevonden gegevens kwantitatief geanalyseerd voor een gemakkelijke verwerking in een frequentieverdeling. Bij sommige vragenlijsten is een kwalitatieve analyse aan toegevoegd om de meningen van de leerkrachten beter weer te geven. Hierdoor zijn de analyse valide en goed bruikbaar.

Literatuurlijst.

- Alkema, E. & Tjerkstra, W. (2011). *Méér dan onderwijs*. Assen: Van Gorcum.
- Berends, R. (2007). *De leraar taalvaardig: 13 praktische taaldoelen voor de leraar basisonderwijs*. Assen: Van Gorcum.
- Bockstaele, M. & Clercq, B. de. (2014) *Verhoren van minderjarigen en kwetsbare volwassenen*. Antwerpen-Apeldoorn: Maklu.
- Cauffman, L. & Dijk, D.J. van (2011). *Handboek voor oplossingsgericht werken in het onderwijs*. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.
- Covey, S. (2009). *De zeven eigenschappen voor een succes leven*. Amsterdam/Antwerpen: Business Contact.
- Delfos, M.F. (2008). *Luister je wel naar mij? Gespreksvoering met kinderen tussen vier en twaalf jaar (13^e dr.)*. Amsterdam: SWP.
- Doorn, E.C. van, & Verheij, F. (2008). *Adaptief behandelen op school*. Assen: Van Gorcum.
- Dweck, C.S. (2011). *Mindset, de weg naar een succesvol leven*. Amsterdam: SWP.
- Dycke, J.L., Martin, J.E. & Lovett, D.L. (2006). *Why is this cake on fire? Inviting students into the IEP Process*. Teaching Exceptional Children, Vol. 38, No. 3 (p42-47).
- Furman, B. (2009). *Kids' Skills: Op een speelde wijze vaardigheden ontwikkelen bij kinderen*. Barneveld: Nelissen.
- Gabriël, N. & Huitema, S. (2015). *Wijzer in onderwijsbehoeften*. Huizen: Pica.
- Gordon, T. (2012). *Luisteren naar kinderen*. Utrecht/Antwerpen: Kosmos Uitgevers B.V.
- Gunster, B. (2012). *Lastige kinderen? Heb jij even geluk!* Amsterdam: Uitgever Bruna.
- Harinck, F. (2013). *Basisprincipes praktijkonderzoek*. Antwerpen/Apeldoorn: Garant.
- Kooten, K. van, (2013). *Praktijk: Gesprekken met leerlingen*. JSW. 25-28.
- Lamers, P. (2017) Tien tips om het eigenaarschap van de leerlingen te vergroten. Op 31 januari 2017 ontleend aan <https://www.onderwijsmaakjesamen.nl/actueel/tien-tips-om-eigenaarschap-leerlingen-vergroten/>
- Pameijer, N. & Beukering, T. van, & Lange, S. de, (2008). *Handelingsgericht werken: een handreiking voor de interne begeleider*. Leuven: Acco.
- Pameijer, N. & Beukering, T. van, & Lange, S. de, (2009). *Handelingsgericht werken: een handreiking voor het schoolteam*. Leuven: Acco.
- Schoenmaker, A. (2016). *Vergeet het kind (gesprek) niet!* Op 26 februari 2016 ontleend aan <https://www.onderwijsmaakjesamen.nl/actueel/vergeet-het-kindgesprek-niet/>
- Verhoeven, N. (2014). *Wat is onderzoek? Praktijkboek voor methoden en technieken*. 5^e druk. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.

Bijlagen.

Bijlage 1: Vragenlijst voor leerkrachten, kennis van inhoud beleidsplan kindgesprekken, beantwoording deelvraag 1a.

[Link terug.](#)

Vragenlijst omtrent de kennis van het beleidsplan 'kindgesprekken'.

Inleiding Beste collega's, Voor mijn laatste jaar aan de PABO doe ik een onderzoek binnen de praktijkschool. Dit onderzoek gaat over het beleidsplan 'kindgesprekken'. Hiervoor heb ik informatie nodig vanuit de leerkrachten van deze school. Deze vragenlijst zal specifiek gaan over <u>de kennis die u heeft over het desbetreffende beleidsplan</u>. Het invullen hiervan zal 3 minuten van uw tijd in beslag nemen. Alvast bedankt voor het invullen. Met vriendelijke groeten, Ilona van der Linden.
--

Welke groep geeft u les?

Groep _____

Hoeveel dagen staat u voor de klas?

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5

Weet u het beleidsplan 'kindgesprekken' te vinden?

- ☐ Ja, namelijk _____

- ☐ Nee

Heeft u al eens het beleidsplan 'kindgesprekken' gelezen?

- ☐ Ja, ik heb alles gelezen.
- ☐ Ja, ik heb delen gelezen.
- ☐ Ja, ik heb het vluchtig gelezen.

- ☐ Nee

Weet u wat er staat beschreven in het beleidsplan 'kindgesprekken'?

- ☐ Ja
☐ Nee

Wanneer u ja heeft ingevuld op de vorige vraag: Wat staat er volgens u beschreven in het beleidsplan 'kindgesprekken'?

Weet u wat er van u verwacht wordt omtrent het voeren van gesprekken?

- ☐ Ja, namelijk

- ☐ Deels, namelijk

- ☐ Nee

[Link terug.](#)

Checklist: Wat staat er in het beleidsplan kindgesprekken?		
1	Welke informatie/theorie staat er beschreven over kindgesprekken?	
2	Welke informatie/theorie staat er beschreven over gespreksvaardigheden?	
3	Welke informatie/theorie staat er beschreven over autonomie?	
4	Wat is de gewenste situatie wat betreft kindgesprekken?	
5	Wat zijn de concrete afspraken en plannen die gemaakt zijn rondom kindgesprekken?	

[Link terug.](#)

Checklist: Welke vormen zijn er voor het voeren van kindgesprekken?		
1	Hoeveel werkvormen worden er beschreven?	
2	Welke werkvormen zijn er?	Werkvorm 1: _____ Werkvorm 2: _____ Werkvorm 3: _____ Werkvorm 4: _____ Werkvorm 5: _____ Werkvorm 6: _____
3	Worden de werkvormen onderbouwd met theorie?	Werkvorm 1: ☐ Ja ☐ Nee Werkvorm 2: ☐ Ja ☐ Nee Werkvorm 3: ☐ Ja ☐ Nee Werkvorm 4: ☐ Ja ☐ Nee Werkvorm 5: ☐ Ja ☐ Nee Werkvorm 6: ☐ Ja ☐ Nee
4	Is de theorie relevant?	Werkvorm 1: ☐ Ja ☐ Nee Waarom? _____ Werkvorm 2: ☐ Ja ☐ Nee Waarom? _____ Werkvorm 3: ☐ Ja ☐ Nee Waarom? _____ Werkvorm 4: ☐ Ja ☐ Nee Waarom? _____ Werkvorm 5: ☐ Ja ☐ Nee Waarom? _____ Werkvorm 6: ☐ Ja ☐ Nee Waarom? _____
5	Wat zijn de voordelen van de verschillende werkvormen?	Werkvorm 1: _____ _____ _____ _____ Werkvorm 2: _____ _____ _____ _____ Werkvorm 3: _____ _____ _____ _____ Werkvorm 4: _____ _____ _____ _____ Werkvorm 5: _____ _____ _____ _____

		 Werkvorm 6:
6	Wat zijn de nadelen van de verschillende werkvormen?	Werkvorm 1: Werkvorm 2: Werkvorm 3: Werkvorm 4: Werkvorm 5: Werkvorm 6:

[Link terug.](#)

Checklist: Wat is het nut van kindgesprekken?		
1	Staat er iets beschreven over het nut van kindgesprekken?	☐ Ja ☐ Nee
2	Welke theorieën zijn hieraan gekoppeld?	
3	Wat zeggen deze theorieën?	

[Link terug.](#)

Vragenlijst omtrent de ideale situatie wat betreft kindgesprekken voor het kind en de leerkracht.

Inleiding Beste collega's, Voor mijn laatste jaar aan de PABO doe ik een onderzoek binnen de praktijkschool. Dit onderzoek gaat over het beleidsplan 'kindgesprekken'. Hiervoor heb ik informatie nodig vanuit de leerkrachten van deze school. Deze vragenlijst zal specifiek gaan over <u>de ideale situatie voor u en het kind bij het voeren van kindgesprekken</u>. De vragenlijst is opgedeeld in het kind en leerkracht. Het invullen hiervan zal 5 minuten van uw tijd in beslag nemen. Alvast bedankt voor het invullen. Met vriendelijke groeten, Ilona van der Linden.
--

Welke groep geeft u les?

Groep _____

Hoeveel dagen staat u voor de klas?

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5

Het kind:

Graag deze stellingen vanuit het ideale oogpunt van het kind beantwoorden. Elke stelling gelieve te beargumenteren.

Alle kinderen moeten een kindgesprek krijgen i.p.v. alleen de zorg leerlingen.

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: _____

De beste vorm van het achterhalen van de onderwijsbehoefte is het voeren van kindgesprekken i.p.v. een leerling vragenlijst van Zien!

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: _____

Kindgesprekken moeten voortvloeien vanuit de vragenlijst van Zien!

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: _____

Kindgesprekken moeten minimaal 30 minuten duren per kind.

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: _____

De leerkracht die de meeste dagen voor de groep staat moet het kindgesprek voeren.

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: _____

Er moet een vast moment zijn waarop kindgesprekken plaats vinden binnen de school.

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: _____

Kindgesprekken moeten worden gevoerd in een andere ruimte dan het klaslokaal zodat andere kinderen niet mee kunnen luisteren.

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: _____

Alle kindgesprekken moeten worden genoteerd in ParnasSys.

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: _____

Leerkracht:

Graag deze stellingen vanuit het ideale oogpunt van de leerkracht (u) beantwoorden. Elke stelling gelieve te beargumenteren.

Alle kinderen moeten een kindgesprek krijgen i.p.v. alleen de zorg leerlingen.

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: _____

De beste vorm van het achterhalen van de onderwijsbehoefte is het voeren van kindgesprekken i.p.v. een leerling vragenlijst van Zien!

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: _____

Kindgesprekken moeten voortvloeien vanuit de vragenlijst van Zien!

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: _____

Kindgesprekken moeten minimaal 30 minuten duren per kind.

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: _____

De leerkracht die de meeste dagen voor de groep staat moet het kindgesprek voeren.

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: _____

Er moet een vast moment zijn waarop kindgesprekken plaats vinden binnen de school.

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: _____

Kindgesprekken moeten worden gevoerd in een andere ruimte dan het klaslokaal zodat andere kinderen niet mee kunnen luisteren.

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: _____

Alle kindgesprekken moeten worden genoteerd in ParnasSys.

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: _____

Wat is het beste moment volgens u om kindgesprekken te voeren? *Denk hierbij aan ochtend, middag, begin van het jaar, eind van het jaar, etc.*

Het beste moment om kindgesprekken te voeren is _____

Vragenlijst omtrent de vormgeving van kindgesprekken.

Inleiding Beste collega's, Voor mijn laatste jaar aan de PABO doe ik een onderzoek binnen de praktijkschool. Dit onderzoek gaat over het beleidsplan 'kindgesprekken'. Hiervoor heb ik informatie nodig vanuit de leerkrachten van deze school. Deze vragenlijst zal specifiek gaan over <u>de huidige vormgeving van uw kindgesprekken</u>. Het invullen hiervan zal 3 minuten van uw tijd in beslag nemen. Alvast bedankt voor het invullen. Met vriendelijke groeten, Ilona van der Linden.

Welke groep geeft u les?

Groep _____

Hoeveel dagen staat u voor de klas?

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5

Hoe vaak zijn er kindgesprekken in een jaar bij uw klas?

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ Meer, namelijk _____

Wie voert de kindgesprekken (u mag meerdere aankruisen)?

- ☐ Uzelf
- ☐ Uw duo-collega
- ☐ De stagiaire
- ☐ De IB-er
- ☐ Anders, namelijk _____

Met welke leerlingen voert u kindgesprekken (u mag meerdere aankruisen)?

- ☐ Met de zorgleerlingen naar eigen inzicht
- ☐ Met de zorgleerlingen naar aanleiding van Zien!
- ☐ Alle leerlingen die willen
- ☐ Alle leerlingen
- ☐ Geen
- ☐ Anders, namelijk _____

Wanneer voert u de kindgesprekken (u mag meerdere aankruisen)?

- ☐ In de pauze
- ☐ Tijdens gym
- ☐ Tijdens het zelfstandig werken van de kinderen
- ☐ Na schooltijd
- ☐ Voor schooltijd
- ☐ Anders, namelijk _____

Waar voert u de kindgesprekken (u mag meerdere aankruisen)?

- ☐ Bij de instructietafel met een werkende klas
- ☐ Achterin de klas met een werkende klas
- ☐ In een ander lokaal
- ☐ In een lege klas
- ☐ In de gymzaal met een sportende klas
- ☐ In de kleedkamer van de gymzaal
- ☐ Anders, namelijk _____

Zijn er andere aanwezig bij de kindgesprekken (u mag meerdere aankruisen)? *Denk hierbij aan IB-er, duo-collega, andere leerlingen, ouders, stagiaire, etc.*

- ☐ Nee
- ☐ Ja, namelijk _____

[Link terug.](#)

Checklist: Welke gespreksvaardigheden zijn er voor het voeren van kindgesprekken?		
1	Hoeveel gespreksvaardigheden worden er beschreven?	
2	Welke gespreksvaardigheden zijn er?	Gespreksvaardigheid 1: _____ Gespreksvaardigheid 2: _____ Gespreksvaardigheid 3: _____ Gespreksvaardigheid 4: _____ Gespreksvaardigheid 5: _____ Gespreksvaardigheid 6: _____
3	Worden de gespreksvaardigheden onderbouwd met theorie?	Gespreksvaardigheid 1: ☐ Ja ☐ Nee Gespreksvaardigheid 2: ☐ Ja ☐ Nee Gespreksvaardigheid 3: ☐ Ja ☐ Nee Gespreksvaardigheid 4: ☐ Ja ☐ Nee Gespreksvaardigheid 5: ☐ Ja ☐ Nee Gespreksvaardigheid 6: ☐ Ja ☐ Nee
4	Is de theorie relevant?	Gespreksvaardigheid 1: ☐ Ja ☐ Nee Waaron? _____ _____ _____ Gespreksvaardigheid 2: ☐ Ja ☐ Nee Waaron? _____ _____ _____ Gespreksvaardigheid 3: ☐ Ja ☐ Nee Waaron? _____ _____ _____ Gespreksvaardigheid 4: ☐ Ja ☐ Nee Waaron? _____ _____ _____ Gespreksvaardigheid 5: ☐ Ja ☐ Nee Waaron? _____ _____ _____ Gespreksvaardigheid 6: ☐ Ja ☐ Nee Waaron? _____ _____ _____

Bijlage 8: Observatielijst kindgesprekken, beantwoording deelvraag 2b.

[Link terug.](#)

Noteer bij elke vraag het percentage.

Geef voorbeelden.

Naam leerkracht:	
Datum:	
Duur gesprek:	
1	Geeft de leerkracht vooraf aan waarover het gesprek gaat? (doel) ☐ Ja ☐ Nee
2	Stelt de leerkracht het kind op zijn/haar gemak? ☐ Ja ☐ Nee
3	Stelt de leerkracht open vragen? ☐ Ja ☐ Nee
4	Moedigt de leerkracht het kind ook non-verbaal aan om te vertellen? ☐ Ja ☐ Nee
5	Zit de leerkracht op dezelfde (oog)hoogte? ☐ Ja ☐ Nee

6	Nodigt de leerkracht het kind uit om zijn mening te geven? ☐ Ja ☐ Nee
7	Combineert de leerkracht spelen met praten? ☐ Ja ☐ Nee
8	Laat de leerkracht met behulp van voorbeelden zien wat het kind zegt, effect heeft? ☐ Ja ☐ Nee
9	Gedraagt de leerkracht zich als een OEN (open, eerlijk, nieuwsgierig)? ☐ Ja ☐ Nee
10	Zit de leerkracht op niveau 4 van luisteren (Ik ga ervan uit dat ik van iedereen kan leren en verander mijn eigen denkbeelden door het luisteren naar de ander)? ☐ Ja ☐ Nee
11	Is de leerkracht zich bewust van zijn OMA (oordeel, mening en aanname)? ☐ Ja ☐ Nee

12	Luistert de leerkracht empathisch (luisteren met de intentie de ander te begrijpen)? ☐ Ja ☐ Nee
13	Sluit de leerkracht het gesprek netjes af? ☐ Ja ☐ Nee
14	Bedankt de leerkracht het kind voor zijn/haar inbreng? ☐ Ja ☐ Nee
15	Maakt de leerkracht een vervolgspraak? ☐ Ja ☐ Nee
16	Eventueel andere opmerkingen:

[Link terug.](#)

Vragenlijst omtrent gesprekstechnieken.

Inleiding Beste collega's, Voor mijn laatste jaar aan de PABO doe ik een onderzoek binnen de praktijkschool. Dit onderzoek gaat over het beleidsplan 'kindgesprekken'. Hiervoor heb ik informatie nodig vanuit de leerkrachten van deze school. Deze vragenlijst zal specifiek gaan over <u>wat u wilt leren over gesprekstechnieken</u>. Het invullen hiervan zal 5 minuten van uw tijd in beslag nemen. Alvast bedankt voor het invullen. Met vriendelijke groeten, Ilona van der Linden.
--

Welke groep geeft u les?

Groep _____

Hoeveel dagen staat u voor de klas?

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5

Welke van onderstaande gesprekstechnieken kent u (u mag meerdere aankruisen)?

- ☐ OEN (N. Pameijer, 2013)
- ☐ OMA (N. Pameijer, 2013)
- ☐ Empathisch luisteren (S. Covey, 2009)
- ☐ Structuur metacommunicatie (Delfos, 2013)
- ☐ 4 niveaus van luisteren (K. van Kooten, 2013)
- ☐ Geen
- ☐ Anders, namelijk _____

N. Pameijer (2013) spreekt over het zijn van een OEN (open, eerlijk en nieuwsgierig). Doet u dit bij gesprekken (u mag eerdere aankruisen)?

- ☐ Ja, ik sta open in een gesprek.
- ☐ Ja, ik ben eerlijk in een gesprek.
- ☐ Ja, ik ben nieuwsgierig naar de inhoud van het kind.
- ☐ Nee, ik pas de OEN niet toe.

Wat zou u nog willen leren bij het zijn van een OEN (open, eerlijk en nieuwsgierig) (u mag meerdere aankruisen)?

- ☐ Open een gesprek in gaan.
- ☐ Eerlijk zijn in het gesprek.
- ☐ Nieuwsgierig zijn naar de inhoud van het kind.
- ☐ Niks.

N. Pameijer (2013) beschrijft ook over het bewust zijn van je OMA (oordeel, mening en aanname). Doet u dit bij gesprekken (u mag meerdere aankruisen)?

- ☐ Ja, ik heb geen oordeel (voorafgaand) over het kind.
- ☐ Ja, ik zorg voor een neutrale mening.
- ☐ Ja, ik ga niet uit van mijn eigen aanname, maar vraag door bij het kind.
- ☐ Nee, ik pas OMA niet toe.

Wat zou u nog willen leren bij het bewust zijn van je OMA (oordeel, mening en aanname) (u mag meerdere aankruisen)?

- ☐ Mijn oordeel (voorafgaand) niet klaar hebben liggen.
- ☐ Mijn mening neutraal houden.
- ☐ Doorvragen bij het kind i.p.v. een aanname maken.
- ☐ Niks.

S. Covey (2009) beschrijft over empathisch luisteren naar anderen. Daarnaast beschrijft hij andere vormen van luisteren. Op welke manier luister u naar kinderen voornamelijk?

- ☐ Ik negeer kinderen.
- ☐ Ik doe alsof ik luister naar kinderen.
- ☐ Ik luister selectief naar de dingen die ik wil horen.
- ☐ Ik luister met aandacht naar kinderen en bedenk zelf passende oplossingen.
- ☐ Ik luister empathisch (met de intentie de ander te begrijpen) naar kinderen en vraag naar wat zij passende oplossingen vinden.

Wat zou u nog willen leren op het gebied van empathisch luisteren?

- ☐ Ik wil beter worden in empathisch luisteren.
- ☐ Ik kan al empathisch luisteren.

Delfos (2013) beschrijft communicatievoorwaarden voor het hebben van een gesprek. Met welke communicatievoorwaarden houdt ten alle tijden rekening (u mag meerdere aankruisen)?

- ☐ Ik ga op dezelfde (oog)hoogte zitten als het kind.
- ☐ Ik kijk het kind aan terwijl hij/zij spreekt.
- ☐ Ik laat met behulp van voorbeelden zien wat het kind zegt.
- ☐ Ik stel het kind op zijn/haar gemak.
- ☐ Wanneer een kind een moeilijk gesprek heeft gehad, zorg ik dat het kind daarna tot rust kan komen.
- ☐ Ik maak het doel van het gesprek duidelijk.
- ☐ Ik nodig het kind uit om zijn/haar mening te geven over het gevoerde gesprek.
- ☐ Ik combineer spelen en praten.

Wat zou u nog willen leren op het gebied van communicatievoorwaarden (u mag meerdere aankruisen)?

- ☐ Op dezelfde (oog)hoogte zitten.
- ☐ Het kind aankijken terwijl hij/zij spreekt.
- ☐ Met voorbeelden samenvatting wat het kind zegt.
- ☐ Het kind op zijn/haar gemak stellen.
- ☐ Het kind rust gunnen na een moeilijk gesprek.
- ☐ Het doel van het gesprek duidelijk maken.
- ☐ Het kind uitnodigen tot een mening over het gevoerde gesprek.
- ☐ Spelen en praten combineren.
- ☐ Niks.

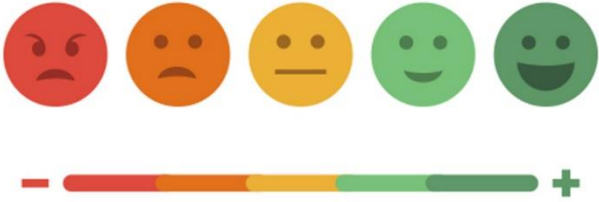
K. van Kooten (2013) beschrijft 4 niveaus van luisteren. Op welk niveau zit u voornamelijk?

- ☐ Niveau 1: Ik luister selectief en hoor alleen wat ik wil horen.
- ☐ Niveau 2: Ik luister kritisch of ik het eens ben met de ander of niet (en probeer de ander dan te overtuigen van mijn gelijk).
- ☐ Niveau 3: Ik weet dat iedereen een andere mening over iets heeft, maar ga uit van 'twee weten meer dan één'.
- ☐ Niveau 4: Ik ga ervan uit dat ik van iedereen kan leren en verander mijn eigen denkbeelden door het luisteren naar anderen.

Wat wilt u nog leren binnen de 4 niveaus van K. van Kooten?

- ☐ Ik wil komen tot niveau 4 van luisteren.
- ☐ Ik ben al op niveau 4 van luisteren.

Zijn er nog andere dingen die u graag wil leren op het gebied van luisteren?

Interviewschema Onderbouw.		
1	 Kijk jij of je blij bent met een werkje? Afbeelding te gebruiken om te laten zien wat evalueren is.	Afbeelding wordt los mee genomen.
2	Denk je dat het goed is om je werkjes te bekijken?	
3	 Weet jij wat je wilt leren? Zo ja, wat?	Afbeelding wordt los mee genomen.
4		Afbeelding wordt los mee genomen.

	Vertelt juf wat je moet doen of mag jij zeggen wat je gaat doen? Wat komt het meeste voor? En werk je liever als je het zelf mag bedenken of als juf zegt dat je iets moet doen? Aan de hand van de afbeelding kan het kind aanwijzen.	
5	 Praat juf weleens met jou om te vragen wat je wil leren/doen?	Afbeelding wordt los mee genomen.
6	Ik vraag de kinderen twee tekeningen mee te nemen. Op tekening 1 geef ik een compliment op de inspanning en op tekening 2 geef ik een compliment op het eindresultaat. Vervolgens vraag ik: Ik gaf twee complimenten, van welke tekening vond je dat fijner?	

Bijlage 11: Interview leerlingen bovenbouw, huidige en gewenste situatie voor autonomie, beantwoording deelvraag 3b.

[Link terug.](#)

Interviewschema Bovenbouw.		
1	Evalueer jij zelf op je lesdoelen? (Voor groep 4, Bekijk jij aan het einde van een les of het lesdoel is gelukt?) Zo ja, hoe?	
2	Vind jij het belangrijk om zelf te evalueren? Zo ja, waarom?	
3	Weet jij wat je graag wil leren? Zo ja, wat?	
4	Hoe is het nu, vertelt juf wat je gaat leren of mag je dat zelf zeggen?	
5	Heb je weleens in een gesprek mogen zeggen waaraan je wilde werken? Zo ja, waaraan ging je werken?	
6	Zou je zelf je lesdoelen willen bepalen? Qua gedrag en leerinhoud.	
7	Is jouw motivatie om te werken aan een doel groter als je het doel zelf hebt kunnen bedenken? (Voor groep 4: Wil jij liever aan het doel werken als je het doel zelf hebt kunnen bedenken?)	
8	Vooraf vraag ik de kinderen om een tekening te maken. A.d.h.v. deze tekening geef ik twee complimenten. Als je werkt aan een doel, wil je liever een compliment op je inspanning/harde werk of een compliment over het uiteindelijke resultaat?	

Bijlage 12: Vragenlijst voor leerkrachten, gewenste situatie 'regie in handen geven', beantwoording deelvraag 3c.

Vragenlijst omtrent autonomie van de leerlingen. [Link terug.](#)

Inleiding Beste collega's, Voor mijn laatste jaar aan de PABO doe ik een onderzoek binnen de praktijkschool. Dit onderzoek gaat over het beleidsplan 'kindgesprekken'. Hiervoor heb ik informatie nodig vanuit de leerkrachten van deze school. Deze vragenlijst zal specifiek gaan over <u>het geven van de regie aan de leerlingen</u>. Het invullen hiervan zal 3 minuten van uw tijd in beslag nemen. Alvast bedankt voor het invullen. Met vriendelijke groeten, Ilona van der Linden.

Welke groep geeft u les?

Groep _____

Hoeveel dagen staat u voor de klas?

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5

De vragenlijst op de achterzijde vraagt om een score van 1 t/m 5. Hierbij is:

1 = Totaal mee oneens.

2 = Oneens.

3 = Neutraal.

4 = Eens.

5 = Totaal mee eens.

Probeer u score 3 zo veel mogelijk te vermijden.

Daarnaast wordt gebruik gemaakt van twee termen, hieronder een toelichting:

Leerinhouden = Al het stof dat de leerlingen kunnen leren bij rekenen, spelling, taal en andere educatieve vakken.

Pedagogische doelen = Alles wat te maken heeft met klassenmanagement, gedrag en concentratie vaardigheden.

Ik vind het belangrijk dat leerlingen zelf hun eigen pedagogische doelen mogen bepalen.

1 2 3 4 5

Ik vind het belangrijk dat leerlingen zelf hun eigen leerinhouden mogen bepalen.

1 2 3 4 5

Ik vind dat mijn leerlingen in staat zijn zelfstandig hun eigen pedagogische doelen te bepalen.

1 2 3 4 5

Ik vind dat mijn leerlingen in staat zijn zelfstandig hun eigen leerinhouden te bepalen.

1 2 3 4 5

Ik vind het belangrijk dat leerlingen zelfstandig hun eigen pedagogische doelen evalueren.

1 2 3 4 5

Ik vind het belangrijk dat leerlingen zelfstandig hun eigen leerinhouden evalueren.

1 2 3 4 5

Ik vind dat mijn leerlingen in staat zijn zelfstandig hun eigen pedagogische doelen te evalueren.

1 2 3 4 5

Ik vind dat mijn leerlingen in staat zijn zelfstandig hun eigen leerinhouden te evalueren.

1 2 3 4 5

Ik vind het belangrijk dat pedagogische doelen feedback krijgen op het verloop hiervan i.p.v. op het uiteindelijke resultaat.

1 2 3 4 5

Ik vind het belangrijk dat leerinhouden feedback krijgen op het verloop hiervan i.p.v. op het uiteindelijke resultaat.

1 2 3 4 5

Eventuele toelichting: _____

Bijlage 13: Een ingevuld exemplaar, vragenlijst 1a.
[Link terug.](#)

Vragenlijst omtrent de kennis van het beleidsplan 'kindgesprekken'.

Inleiding Beste collega's, Voor mijn laatste jaar aan de PABO doe ik een onderzoek binnen de praktijkschool. Dit onderzoek gaat over het beleidsplan 'kindgesprekken'. Hiervoor heb ik informatie nodig vanuit de leerkrachten van deze school. Deze vragenlijst zal specifiek gaan over <u>de kennis die u heeft over het desbetreffende beleidsplan</u>. Het invullen hiervan zal <u>3</u> minuten van uw tijd in beslag nemen. Alvast bedankt voor het invullen. Met vriendelijke groeten, Ilona van der Linden.
--

Welke groep geeft u les?

Groep 8

Hoeveel dagen staat u voor de klas?

- ☐ 1
☐ 2
☐ 3
☐ 4
☒ 5

Weet u het beleidsplan 'kindgesprekken' te vinden?

- ☐ Ja, namelijk in de map IB op de LTI schijf
- ☐ Nee

Heeft u al eens het beleidsplan 'kindgesprekken' gelezen?

- ☒ Ja, ik heb alles gelezen.
☐ Ja, ik heb delen gelezen.
☐ Ja, ik heb het vluchtig gelezen.
☐ Nee

Weet u wat er staat beschreven in het beleidsplan 'kindgesprekken'?

- ☒ Ja
☐ Nee

Wanneer u ja heeft ingevuld op de vorige vraag: Wat staat er volgens u beschreven in het beleidsplan 'kindgesprekken'?

Wanneer voer je een kindgesprek?
Hoe voer je een kindgesprek?
Waar/wat voor verslag maak je en
waar sla je het op

Weet u wat er van u verwacht wordt omtrent het voeren van gesprekken?

- ☐ Ja, namelijk _____

- ☒ Deels, namelijk wanneer kinderen opvallen
qua resultaten of na invullen
van zien! zodat emotioneel.
- ☐ Nee

[Link terug.](#)

vragenlijst 1a.xlsx

Rood gemarkeerd is een onjuiste uitspraak.

[illegible]

b: bijlage

Checklist voor onderzoeksvraag 1a.

Checklist: Wat staat er in het beleidsplan kindgesprekken?		
1	Welke informatie/theorie staat er beschreven over kindgesprekken?	visie op gesprekken, doel document
2	Welke informatie/theorie staat er beschreven over gespreksvaardigheden?	zie kijkwijzer 1a & 1b.
3	Welke informatie/theorie staat er beschreven over autonomie?	Niet concreet 'autonomie'. Wel zelf kunnen weten wat ze willen
4	Wat is de gewenste situatie wat betreft kindgesprekken?	ZOZ.
5	Wat zijn de concrete afspraken en plannen die gemaakt zijn rondom kindgesprekken?	ZOZ.

leren en hoe. zie nameijer (2010) bl. 21

- ① Voornamelijk gesprekken op sociaal-emotioneel gebied: betrokkenheid en welbevinden.

hoe de F verdeeld worden.

Theoretische onderbouwing. zie kijkwijzer 1b & 2a

"Het stellen van doelen door lln draagt in grote mate bij aan succesvol leren". (Hattie 2009: 2013).

Document is opgebouwd uit hoofdstukken met daarnaast bijlagen. Dit maakt het onoverzichtelijk. De samenvatting wordt genoemd in het document.

In document worden gespreksvaardigheden genoemd met een bijbehorende bijlage (6). Deze bijlage bevat vraagstellingen zonder theorie, en geen gespreksvaardigheden.

Huidige situatie: IB'er voert wekelijks gesprekken. Gesprekken worden gevoerd nav. zorgen omtrent lln. Sommige lkr wel format andere gebruiken dit niet. 'Geef me de vijf' bij lln met extra ondersteuning. Geen vaste afspraken over frequentie, format en tijdstip in een jaar.

Hoofdstuk 8 is een kijkwijzer om te zien of de lkr voldoet aan de eisen van dit beleidsdocument.

- ④ Meer structuur aanbieden
brengen.

Naast lkr ~~vaardighe~~ vragenlijsten nu ook lkr vragenlijsten.

Er staat een verwijzing naar bijlage 5 b 3 sc, maar die is er niet.

- ⑤ Groep 1/2: Okt/Nov : lkr vragenlijsten

? : Gesprekken met groepjes kinderen
mlr lkr vragenlijsten.
2 lijsten vergelijken.

? : Indien nodig individuele gesprekken.
Eventueel afbeelding ondersteuning.

Eigen invulling: Maakt passend kindplan en
evalueert deze.

Maakt : Bovenstaande herhalen.

Groep 3/4: Okt/Nov : lkr vragenlijsten

nov : klassikaal lkr vragenlijsten.
2 lijsten vergelijken.

Indien nodig individueel gesprek.

Eigen invulling: Maakt passend kindplan en evalueert
deze.

? : Incidentele gevolgesprekken met
kaarten: Wijzer in onderwijsbehoeften.
Passend kindplan en evaluatie.

Maakt : Bovenstaande herhalen.

Wanneer? gym, creamiddag, tv kijken, duo of tagair
voor de klas, tijdens zelfstandige verwerking.

Groep 5/8: Hetzelfde als hierboven bij groep 3/4,
behalve dat de lkr vragenlijsten op de pc
worden ingevuld.

b: bijlage

wv: werkvorm

owb: onderwijsoverbeleggen.

Checklist voor onderzoeksvraag 1b.

Checklist: Welke vormen zijn er voor het voeren van kindgesprekken?		
1	Hoeveel werkvormen worden er beschreven?	
2	Welke werkvormen zijn er?	Werkvorm 1: <u>Oplossingsgericht benadering b:1a</u> Werkvorm 2: <u>Voorbereiding formulier Unitab:3</u> Werkvorm 3: <u>5 fases</u> Werkvorm 4: <u>adv. lkn vragenlijsten</u> Werkvorm 5: <u>Wijzer in owb.</u> Werkvorm 6: <u>Kindplan</u>
3	Worden de werkvormen onderbouwt met theorie?	Werkvorm 1: ☒ Ja ☐ Nee <u>Cauffman (2011) + Eurman (2009)</u> Werkvorm 2: ☒ Ja ☐ Nee <u>Noortje (2003)</u> Werkvorm 3: ☐ Ja ☒ Nee Werkvorm 4: ☐ Ja ☒ Nee Werkvorm 5: ☒ Ja ☐ Nee <u>Zien</u> Werkvorm 6: ☒ Ja ☐ Nee
4	Is de theorie relevant? <u>Algemene theorie: HGW</u>	Werkvorm 1: ☒ Ja ☐ Nee Waarom? <u>Door juiste vraagstelling en onderbouwing</u> Werkvorm 2: ☐ Ja ☒ Nee Waarom? <u>Geen onderbouwing</u> Werkvorm 3: ☐ Ja ☒ Nee Waarom? <u>Lone bronnen zijn toegevoegd.</u> Werkvorm 4: ☐ Ja ☒ Nee Waarom? <u>Vanuit 'Zien', maar geen bron.</u> Werkvorm 5: ☒ Ja ☐ Nee Waarom? <u>Passend bij vragenlijsten</u> Werkvorm 6: ☒ Ja ☐ Nee Waarom? <u>Hoort bij HGW</u>
5	Wat zijn de voordelen van de verschillende werkvormen? <u>wv: 5 fases: 1 voorbereiding 2 gesprek 3 afsluiting 4 uitvoering plan 5 Evalueren plan.</u>	Werkvorm 1: <u>Plan komt vltedig uit het kind. Zorgt voor meer motivatie voor behalen van het doel. Kind heeft kans om te praten.</u> Werkvorm 2: <u>Dit geeft de lkn de gelegenheid om vooraf na te denken.</u> Werkvorm 3: <u>Duidelijke structuur van gesprek.</u> Werkvorm 4: <u>Niet alle lkn hoeven gesproken te worden.</u> Werkvorm 5: <u>Bevat vraagstellingen voor de lkn en passende afbeeldingen voor lkn. De dimensies komen overeen met 'Zien'.</u>

		Werkvorm 6: <u>Duidelijke structuur en voor een overzichtelijk past in 5 fases en HGW.</u>
6	Wat zijn de nadelen van de verschillende werkvormen?	Werkvorm 1: <u>Het is niet duidelijk welke vraagstellingen erbij horen. Een met weinig ideeën dragen niks aan. Blijkt maar uit in b:6 b</u> Werkvorm 2: <u>Een kan zich misschien te veel vast houden aan de antwoorden op het het formulier. Kleine aanpassing nodig voor kindgesprek.</u> Werkvorm 3: <u>Geen duidelijke theorie.</u> Werkvorm 4: <u>Een kunnen de lijsten verkeerd invullen, dus niet voor een goed beeld. Of oneerlijk invullen.</u> Werkvorm 5: <u>Geen.</u> Werkvorm 6: <u>Oppassen dat gesprek stil valt met schrijven van kindplan.</u>

b = bijlage

Checklist voor onderzoeksvraag 1c.

Checklist: Wat is het nut van kindgesprekken?		
1	Staat er iets beschreven over het nut van kindgesprekken?	☒ Ja ☐ Nee
2	Welke theorieën zijn hieraan gekoppeld?	Gordon (2012) b:1a. Delfos (2008) b:1a
3	Wat zeggen deze theorieën?	

② Nameijer (2011) b:1a.
Dyckke (2006) b:1a.

③ Gordon (2012): Actief luisteren & kind kan zelf oplossingen aandragen.
 Delfos (2008): Kind draagt wijsheid.
 Nameijer (2011): Sluit aan bij HGW. Samenwerken lln centraal. Lln weten over algemeen wat ze willen leren en hoe dit te bereiken. Ze worden actief betrokken. Goed voor lln/lln relatie.
 Dyckke (2006): Als lln vroeg niet betrokken worden, willen ze dat later ook niet.

Bijlage 18: Een ingevuld exemplaar, vragenlijst 1d.

[Link terug.](#)

Vragenlijst omtrent ideale situatie van kindgesprekken.

Inleiding Beste collega's, Voor mijn laatste jaar aan de PABO doe ik een onderzoek binnen de praktijkschool. Dit onderzoek gaat over het beleidsplan 'kindgesprekken'. Hiervoor heb ik informatie nodig vanuit de leerkrachten van deze school. Deze vragenlijst zal specifiek gaan over <u>de ideale situatie voor u en het kind bij het voeren van kindgesprekken</u>. De vragenlijst is opgedeeld in het kind en leerkracht. Het invullen hiervan zal 5 minuten van uw tijd in beslag nemen. Alvast bedankt voor het invullen. Met vriendelijke groeten, Ilona van der Linden.
--

Welke groep geeft u les?

Groep 5

Hoeveel dagen staat u voor de klas?

- ☐ 1
☒ 2
☐ 3
☐ 4
☐ 5

Het kind:

Graag deze stellingen vanuit het ideale oogpunt van het kind beantwoorden. Elke stelling gelieve te beargumenteren.

Alle kinderen moeten een kindgesprek krijgen i.p.v. alleen de zorg leerlingen.

- ☒ Eens
☐ Oneens

Toelichting: Ook uit gesprekken met niet-zorgleerlingen kunnen
waardevolle dingen/ontdekkingen komen. Sowieso is belang-
stelling voor ieder kind belangrijk. Ook voor de band tussen
leerkracht - leerling.

De beste vorm van het achterhalen van de onderwijsbehoefte is het voeren van kindgesprekken i.p.v. een leerling vragenlijst van Zien!

- ☒ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: Als je de juiste vragen stelt en de leerlingen vooral ook zelf
het vertellen is een kindgesprek denk ik betrouwbaarder en meer
bruikbaar dan een vragenlijst.

Kindgesprekken moeten voortvloeien vanuit de vragenlijst van Zien!

- ☐ Eens
- ☒ Oneens

Toelichting: vanuit het ideale oogpunt van het kind denk ik dat het
kindgesprek Zien! vervangt. Vragen uit Zien! kunnen wel opgenomen
worden in het kindgesprek.

Kindgesprekken moeten minimaal 30 minuten duren per kind.

- ☐ Eens
- ☒ Oneens

Toelichting: Dat is voor een leerling veel te lang. Beter 3x 10 minuten
dan 1x 30 minuten.

De leerkracht die de meeste dagen voor de groep staat moet het kindgesprek voeren.

- ☐ Eens
- ☒ Oneens

Toelichting: Elke leerling kan denk ik het beste in een jaar met
beide leerkrachten een keer een gesprek voeren. Leerlingen kunnen
bij verschillende leerkrachten verschillende dingen knijft. Ook is de
klas soms anders.

Er moet een vast moment zijn waarop kindgesprekken plaats vinden binnen de school.

- ☐ Eens
- ☒ Oneens

Toelichting: Een kindgesprek kan denk ik het beste plaats vinden als er signalen zijn dat het verstandig is. Voor kinderen die niet per se signalen voor een gesprek geven, kan er een bepaalde periode worden gereserveerd waarin een gesprek gevoerd wordt.

Kindgesprekken moeten worden gevoerd in een andere ruimte dan het klaslokaal zodat andere kinderen niet mee kunnen luisteren.

- ☒ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: Ideaal gezien wel, omdat de leerling dan vrijuit kan spreken.

Alle kindgesprekken moeten worden genoteerd in ParnasSys.

- ☒ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: Op die manier weten andere leerkrachten ook belangrijke zaken m.b.t. het kind en hoeft het kind veelvuldige zaken niet persé vaker te vertellen. ↳ of moeilijke

Leerkracht:

Graag deze stellingen vanuit het ideale oogpunt van de leerkracht (u) beantwoorden. Elke stelling gelieve te beargumenteren.

Alle kinderen moeten een kindgesprek krijgen i.p.v. alleen de zorg leerlingen.

- ☒ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: nie ideale oogpunt kind

De beste vorm van het achterhalen van de onderwijsbehoefte is het voeren van kindgesprekken i.p.v. een leerling vragenlijst van Zien!

- ☒ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: zie kind

Kindgesprekken moeten voortvloeien vanuit de vragenlijst van Zien!

- ☒ Eens
- ☐ Oneens

Toelichting: Vanuit bijgebrek is dit denk ik wel het beste. Je creëert hierdoor een soort voorselectie, opvallendheden komen al uit de vragenlijst naar voren.

Kindgesprekken moeten minimaal 30 minuten duren per kind.

- ☐ Eens
- ☒ Oneens

Toelichting: Dat is helaas niet te doen. Zeker niet als het tijdens les tijd moet gebeuren.

De leerkracht die de meeste dagen voor de groep staat moet het kindgesprek voeren.

- ☐ Eens
- ☒ Oneens

Toelichting: Voor zowel leerkracht als leerling is een kindgesprek belangrijk. Het is een stukje belangstelling, goed voor de band, elkaar leren kennen, vertrouwen.

Er moet een vast moment zijn waarop kindgesprekken plaats vinden binnen de school.

- ☐ Eens
☒ Oneens

Toelichting: Kindgesprekken indien nodig op bepaalde momenten. Verder zou je bijvoorbeeld kunnen zeggen 1x voor december, 1x voor juni.

Kindgesprekken moeten worden gevoerd in een andere ruimte dan het klaslokaal zodat andere kinderen niet mee kunnen luisteren.

- ☐ Eens
☒ Oneens

Toelichting: Dat is niet te doen, tenzij je er een dag voor wordt vrijgemaakt. In een ideale situatie zou het wel het mooiste zijn i.v.m. open zijn/privacy v.d. leerling.

Alle kindgesprekken moeten worden genoteerd in ParnasSys.

- ☒ Eens
☐ Oneens

Toelichting: Steedswoorden direct in pc zetten, zodat het onderdeel v.d. overdracht naar de volgende groep is.

Wat is het beste moment volgens u om kindgesprekken te voeren? Denk hierbij aan ochtend, middag, begin van het jaar, eind van het jaar, etc.

Het beste moment om kindgesprekken te voeren is begin van het jaar om elkaar te leren kennen en doelen te stellen. In maart na de rapporten om te evalueren en nieuwe doelen te stellen.

[Link terug.](#)

Oogpunt vanuit kind.							
Alle kids spreken		Gesprek ipv zien!		Vanuit zien!		30 min	
eens	oneens	eens	oneens	eens	oneens	eens	oneens
6	1	5	3	3	4	1	6
3 < lkr gesprek		Vast moment		Andere ruimte		Genoteerd in Parn	
eens	oneens	eens	oneens	eens	oneens	eens	oneens
	7	2	5	6	1	6	3

Oogpunt vanuit lkr.							
Alle kids spreken		Gesprek ipv zien!		Vanuit zien!		30 min	
eens	oneens	eens	oneens	eens	oneens	eens	oneens
5	2	4	3	4	3		7
3 < lkr gesprek		Vast moment		Andere ruimte		Genoteerd in Parn	
eens	oneens	eens	oneens	eens	oneens	eens	oneens
	7	2	5	6	1	4	4

Opmerkingen:

Elk kind heeft behoefte om te zeggen hoe hij/zij zich voelt.

Zien! Is geen compleet beeld, maar een goede start.

Vast moment zorgt voor geen spontane gesprekken, tevens zorgt het voor werkdruk.

Andere ruimte zorgt voor veilig gevoel.

Notatie van een gesprek, maar niet de inhoud.

Er is hulp nodig om met alle leerlingen te kunnen praten.

Een combinatie van Zien! En kindgesprek zou mooi zijn.

Zien! Is niet volledig geschikt als startpunt.

Gesprekken moeten verdeeld worden onder de duo's op ratio.

Niet alle kinderen praten op een vast moment.

Stille kinderen willen ook graag aandacht van de leerkracht.

Een kind kan zelf goed aangeven wat hij/zij lastig vindt.

Kinderen kunnen zelf aangeven met welke leerkracht ze willen praten.

Het beste kan je gesprekken voeren in de ochtend, kinderen hebben dan nog alle aandacht.
Alleen gesprekken voeren met kinderen waarbij er iets te bespreken valt.
Maximaal 15 minuten een gesprek.
De leerkracht met de beste vertrouwensband moet de gesprekken voeren met de kids.
Notatie is belangrijk voor eventuele duo's.
Kinderen kunnen vertellen wat zij nodig hebben.
Korte gesprekken hoeven niet worden genoteerd.
Met gesprekken kom je achter de behoeften van kinderen.
Graag 2x per jaar een vast moment gefaciliteerd gesprekken voeren.
Ook uit gesprekken met niet-zorgleerlingen komen waardevolle ontdekkingen.
Elk kind heeft graag belangstelling van de leerkracht.
Een kindgesprek is meer bruikbaar dan een vragenlijst.
Een gesprek is goed om te hebben met beide leerkrachten.
Zorgleerlingen hebben gesprekken op ongestructureerde momenten en niet-zorgleerlingen moet wel gestructureerd worden.
Leerling kan vrijuit praten in een ander lokaal.
Vanuit tijdgebrek kan je het beste een gesprek voorbereiden vanuit Zien!
Het is niet te doen om gesprekken in een ander lokaal te doen.
Zien! Is een momentopname en daardoor kan je beter in gesprek gaan.
Kinderen veranderen dagelijks, een gesprek is tussendoor ook nodig.
Alleen een korte notatie is nodig bij een gesprek.
Top zou zijn als alle kinderen gesproken worden, maar is dit haalbaar?
Gesprekken hoeven niet altijd vanuit Zien! Zo zijn er geen spontane gesprekken.

Bijlage 20: Een ingevuld exemplaar, vragenlijst 1e.

[Link terug.](#)

Vragenlijst omtrent de vormgeving van kindgesprekken.

Inleiding Beste collega's, Voor mijn laatste jaar aan de PABO doe ik een onderzoek binnen de praktijkschool. Dit onderzoek gaat over het beleidsplan 'kindgesprekken'. Hiervoor heb ik informatie nodig vanuit de leerkrachten van deze school. Deze vragenlijst zal specifiek gaan over <u>de huidige vormgeving van uw kindgesprekken</u>. Het invullen hiervan zal 3 minuten van uw tijd in beslag nemen. Alvast bedankt voor het invullen. Met vriendelijke groeten, Ilona van der Linden.

Welke groep geeft u les?

Groep 3

Hoeveel dagen staat u voor de klas?

- ☐ 1
- ☒ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5

Hoe vaak zijn er kindgesprekken in een jaar bij uw klas?

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5

☒ Meer, namelijk indien nodig

Wie voert de kindgesprekken (u mag meerdere aankruisen)?

- ☒ Uzelf
- ☒ Uw duo-collega
- ☐ De stagiaire
- ☒ De IB-er
- ☐ Anders, namelijk _____

Met welke leerlingen voert u kindgesprekken (u mag meerdere aankruisen)?

- ☒ Met de zorgleerlingen naar eigen inzicht
- ☒ Met de zorgleerlingen naar aanleiding van Zien!
- ☐ Alle leerlingen die willen
- ☐ Alle leerlingen
- ☐ Geen
- ☐ Anders, namelijk _____

Wanneer voert u de kindgesprekken (u mag meerdere aankruisen)?

- ☒ In de pauze *soms*
- ☐ Tijdens gym
- ☒ Tijdens het zelfstandig werken van de kinderen
- ☐ Na schooltijd
- ☐ Voor schooltijd
- ☐ Anders, namelijk _____

Waar voert u de kindgesprekken (u mag meerdere aankruisen)?

- ☐ Bij de instructietafel met een werkende klas
- ☐ Achterin de klas met een werkende klas
- ☐ In een ander lokaal
- ☐ In een lege klas
- ☐ In de gymzaal met een sportende klas
- ☐ In de kleedkamer van de gymzaal
- ☒ Anders, namelijk *reks meer achteraf by bureau*

Zijn er andere aanwezig bij de kindgesprekken (u mag meerdere aankruisen)? Denk hierbij aan IB-er, duo-collega, andere leerlingen, ouders, stagiaire, etc.

- ☒ Nee
- ☐ Ja, namelijk _____

Bijlage 21: Verzamelde gegevens van deelvraag 1e.

[Link terug.](#)

Vragenlijst 1e.xlsx

b: bijlage

fk: theoretische kaden.

Checklist voor onderzoeksvraag 2a.

Checklist: Welke gespreksvaardigheden zijn er voor het voeren van kindgesprekken?		
1	Hoeveel gespreksvaardigheden worden er beschreven?	
2	Welke gespreksvaardigheden zijn er?	Gespreksvaardigheid 1: <u>Delfos (2008) b: 1a</u> Gespreksvaardigheid 2: <u>Cauffman (2011) b: 1a</u> Gespreksvaardigheid 3: <u>Delfos (2008) b: 1b</u> Gespreksvaardigheid 4: <u>Ten en oma</u> Gespreksvaardigheid 5: <u>Soorten vragen b: 6a, 6b, 6c</u> Gespreksvaardigheid 6: _____
3	Worden de gespreksvaardigheden onderbouwd met theorie?	Gespreksvaardigheid 1: ☒ Ja ☐ Nee Gespreksvaardigheid 2: ☒ Ja ☐ Nee <u>+ Furman (2009)</u> Gespreksvaardigheid 3: ☒ Ja ☐ Nee Gespreksvaardigheid 4: ☐ Ja ☒ Nee Gespreksvaardigheid 5: ☐ Ja ☒ Nee Gespreksvaardigheid 6: ☐ Ja ☐ Nee
4	Is de theorie relevant?	Gespreksvaardigheid 1: ☒ Ja ☐ Nee Waarom? <u>Lk moet lkn serieus nemen, dan actievere luisterhouding. Sluit aan bij Covey.</u> Gespreksvaardigheid 2: ☒ Ja ☐ Nee Waarom? <u>Nasend bij werkworm: oplossingsgerichte benadering.</u> Gespreksvaardigheid 3: ☒ Ja ☐ Nee Waarom? <u>Goede handvatten voor het voeren van een gesprek. Komt overeen met Delfos in fk.</u> Gespreksvaardigheid 4: ☒ Ja ☒ Nee Waarom? <u>Met theorie is hij top. Hij is kort en krachtig beschreven.</u> Gespreksvaardigheid 5: ☐ Ja ☒ Nee Waarom? <u>Geen theorie. Wel handige vb vragen voor bij een gesprek. Doelvragen, oplossingsgerichte vragen & doorvragen.</u> Gespreksvaardigheid 6: ☐ Ja ☐ Nee Waarom? _____

Observatie kindgesprekken beantwoording deelvraag 2b.

Noteer bij elke vraag het percentage.

Geef voorbeelden.

Naam leerkracht:	Marie-Louise
Datum:	15 maart 2018
Duur gesprek:	15 min
1	Geeft de leerkracht vooraf aan waarover het gesprek gaat? (doel) ☒ Ja 100 % ☐ Nee <i>Ik wil weten hoe het gaat.</i>
2	Stelt de leerkracht het kind op zijn/haar gemak? ☒ Ja 100 % 80 % ☐ Nee 20 %
3	Stelt de leerkracht open vragen? ☒ Ja 25 % <i>Waar het aan ligt?</i> ☒ Nee 75 % <i>Wat vind je niet leuk?</i> <i>Een cijfer geven.</i>
4	Moedigt de leerkracht het kind ook non-verbaal aan om te vertellen? ☒ Ja 90 % ☐ Nee 10 % <i>Met mimiek</i>
5	Zit de leerkracht op dezelfde (oog)hoogte? ☒ Ja 100 % ☐ Nee <i>Tegenover hem.</i>

6	Nodigt de leerkracht het kind uit om zijn mening te geven? ☒ Ja 100%. ☐ Nee <i>Waarom vragen.</i> <i>Je mag zeggen dat ik stom ben.</i>
7	Combineert de leerkracht spelen met praten? ☒ Ja 100%. ☐ Nee <i>Rekenspelletje</i>
8	Laat de leerkracht met behulp van voorbeelden zien wat het kind zegt, effect heeft? ☒ Ja 100%. ☐ Nee <i>Wat wil je leren?</i> <i>Bijvoorbeeld: Tafels, splitsen.</i>
9	Gedraagt de leerkracht zich als een OEN (open, eerlijk, nieuwsgierig)? ☒ Ja 100%. ☐ Nee
10	Zit de leerkracht op niveau 4 van luisteren (Ik ga ervan uit dat ik van iedereen kan leren en verander mijn eigen denkbeelden door het luisteren naar de ander)? ☐ Ja ☐ Nee <i>nvt lln geeft weinig input</i>
11	Is de leerkracht zich bewust van zijn OMA (oordeel, mening en aanname)? ☒ Ja 100%. ☐ Nee

12	Luistert de leerkracht empathisch (luisteren met de intentie de ander te begrijpen)? ☒ Ja 100%. ☐ Nee <i>Vragen stellen.</i>
13	Sluit de leerkracht het gesprek netjes af? ☒ Ja 100%. ☐ Nee <i>Spel afsluiten</i> <i>Afspraken herhalen.</i>
14	Bedankt de leerkracht het kind voor zijn/haar inbreng? ☒ Ja 100%. ☐ Nee <i>Geellig gesprekje.</i>
15	Maakt de leerkracht een vervolgafpraak? ☒ Ja 100%. ☐ Nee <i>binnenkort, morgen antwoord op vraag waarom school niet leuk.</i>
16	Eventueel andere opmerkingen: <i>Okr zit recht tegenover hem.</i> <i>Okr geeft (negatieve) feedback op het spel.</i>

Vragenlijst omtrent gesprekstechnieken.

Inleiding Beste collega's, Voor mijn laatste jaar aan de PABO doe ik een onderzoek binnen de praktijkschool. Dit onderzoek gaat over het beleidsplan 'kindgesprekken'. Hiervoor heb ik informatie nodig vanuit de leerkrachten van deze school. Deze vragenlijst zal specifiek gaan over <u>wat u wilt leren over gesprekstechnieken</u>. Het invullen hiervan zal 5 minuten van uw tijd in beslag nemen. Alvast bedankt voor het invullen. Met vriendelijke groeten, Ilona van der Linden.
--

Welke groep geeft u les?

Groep 2

Hoeveel dagen staat u voor de klas?

- ☐ 1
- ☒ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5

Welke van onderstaande gesprekstechnieken kent u (u mag meerdere aankruisen)?

- ☐ OEN (N. Pameijer, 2013)
- ☐ OMA (N. Pameijer, 2013)
- ☐ Empathisch luisteren (S. Covey, 2009)
- ☐ Structuur metacommunicatie (Delfos, 2013)
- ☐ 4 niveaus van luisteren (K. van Kooten, 2013)
- ☒ Geen
- ☐ Anders, namelijk _____

N. Pameijer (2013) spreekt over het zijn van een OEN (open, eerlijk en nieuwsgierig). Doet u dit bij gesprekken (u mag eerdere aankruisen)?

- ☒ Ja, ik sta open in een gesprek.
- ☒ Ja, ik ben eerlijk in een gesprek.
- ☒ Ja, ik ben nieuwsgierig naar de inhoud van het kind.
- ☐ Nee, ik pas de OEN niet toe.

Wat zou u nog willen leren bij het zijn van een OEN (open, eerlijk en nieuwsgierig) (u mag meerdere aankruisen)?

- ☒ Open een gesprek in gaan.
- ☐ Eerlijk zijn in het gesprek.
- ☒ Nieuwsgierig zijn naar de inhoud van het kind.
- ☐ Niks.

N. Pameijer (2013) beschrijft ook over het bewust zijn van je OMA (oordeel, mening en aanname). Doet u dit bij gesprekken (u mag meerdere aankruisen)?

- ☐ Ja, ik heb geen oordeel (voorafgaand) over het kind.
- ☐ Ja, ik zorg voor een neutrale mening.
- ☐ Ja, ik ga niet uit van mijn eigen aanname, maar vraag door bij het kind.
- ☒ Nee, ik pas OMA niet toe.

Wat zou u nog willen leren bij het bewust zijn van je OMA (oordeel, mening en aanname) (u mag meerdere aankruisen)?

- ☒ Mijn oordeel (voorafgaand) niet klaar hebben liggen.
- ☐ Mijn mening neutraal houden.
- ☐ Doorvragen bij het kind i.p.v. een aanname maken.
- ☐ Niks.

S. Covey (2009) beschrijft over empathisch luisteren naar anderen. Daarnaast beschrijft hij andere vormen van luisteren. Op welke manier luister u naar kinderen voornamelijk?

- ☐ Ik negeer kinderen.
- ☐ Ik doe alsof ik luister naar kinderen.
- ☐ Ik luister selectief naar de dingen die ik wil horen.
- ☒ Ik luister met aandacht naar kinderen en bedenk zelf passende oplossingen.
- ☒ Ik luister empathisch (met de intentie de ander te begrijpen) naar kinderen en vraag naar wat zij passende oplossingen vinden.

Wat zou u nog willen leren op het gebied van empathisch luisteren?

- ☐ Ik wil beter worden in empathisch luisteren.
- ☒ Ik kan al empathisch luisteren.

Delfos (2013) beschrijft communicatievoorwaarden voor het hebben van een gesprek. Met welke communicatievoorwaarden houdt ten alle tijden rekening (u mag meerdere aankruisen)?

- ☒ Ik ga op dezelfde (oog)hoogte zitten als het kind.
- ☒ Ik kijk het kind aan terwijl hij/zij spreekt.
- ☐ Ik laat met behulp van voorbeelden zien wat het kind zegt.
- ☒ Ik stel het kind op zijn/haar gemak.
- ☐ Wanneer een kind een moeilijk gesprek heeft gehad, zorg ik dat het kind daarna tot rust kan komen.
- ☒ Ik maak het doel van het gesprek duidelijk.
- ☒ Ik nodig het kind uit om zijn/haar mening te geven over het gevoerde gesprek.
- ☒ Ik combineer spelen en praten.

Wat zou u nog willen leren op het gebied van communicatievoorwaarden (u mag meerdere aankruisen)?

- ☐ Op dezelfde (oog)hoogte zitten.
- ☐ Het kind aankijken terwijl hij/zij spreekt.
- ☒ Met voorbeelden samenvatting wat het kind zegt.
- ☐ Het kind op zijn/haar gemak stellen.
- ☐ Het kind rust gunnen na een moeilijk gesprek.
- ☐ Het doel van het gesprek duidelijk maken.
- ☒ Het kind uitnodigen tot een mening over het gevoerde gesprek.
- ☐ Spelen en praten combineren.
- ☐ Niks.

K. van Kooten (2013) beschrijft 4 niveaus van luisteren. Op welk niveau zit u voornamelijk?

- ☐ Niveau 1: Ik luister selectief en hoor alleen wat ik wil horen.
- ☐ Niveau 2: Ik luister kritisch of ik het eens ben met de ander of niet (en probeer de ander dan te overtuigen van mijn gelijk).
- ☒ Niveau 3: Ik weet dat iedereen een andere mening over iets heeft, maar ga uit van 'twee weten meer dan één'.
- ☒ Niveau 4: Ik ga ervan uit dat ik van iedereen kan leren en verander mijn eigen denkbeelden door het luisteren naar anderen.

Wat wilt u nog leren binnen de 4 niveaus van K. van Kooten?

- ☒ Ik wil komen tot niveau 4 van luisteren.
- ☒ Ik ben al op niveau 4 van luisteren.

maar ik verander niet altijd v. mening :-)

Zijn er nog andere dingen die u graag wil leren op het gebied van luisteren?

Bijlage 26: Verzamelde gegevens van deelvraag 2c.

[Link terug.](#)

Welke gespreksvaardigheden kent de leerkracht?						
Geen				3		
Empathisch luisteren (S. Covey, 2009)				2		
OEN (N. Pameijer, 2013)				1		
Schoolbrede technieken				1		
						%
Past leerkracht al toe						
Oen		open staan		6	85,71	
		eerlijk zijn		6	85,71	90,48
		nieuwsgierig		7	100	
		geen				
Oma		oordeel neutraal		3	42,86	
		mening neutraal		5	71,43	57,14
		geen eigen aanname		4	57,14	
		geen		1	x	
Empathisch		negeren			x	
		doen alsof			x	
		selectief		2	x	
		met aandacht		4	x	
		empathisch		6	85,71	85,71
Communicatie		Zelfde (oog)hoogte		5	71,43	
voorwaarden		kind aankijken		6	85,71	
		samenvatten		1	14,29	
		stel kind op gemak		6	85,71	
		rust na gesprek		2	28,57	
		doel benoemen		5	71,43	55,37
		mening uitnodigen		3	42,86	
		spelen/praten		3	42,86	
4 niveaus		niveau 1			x	

		niveau 2			x	
		niveau 3		4	x	
		niveau 4		4	57,14	57,14
Wat wil leerkracht nog leren						
Oen		open staan		1	14,29	
		eerlijk zijn			0	19,05
		nieuwsgierig		3	42,86	
		niks		4	x	
Oma		oordeel neutraal		2	28,57	
		mening neutraal		2	28,57	33,33
		geen eigen aanname		3	42,86	
		niks		1	x	
Empathisch		wil het leren		3	42,86	42,86
		kan het al		3	x	
Communicatie		Zelfde (oog)hoogte			0	
voorwaarden		kind aankijken			0	
		samenvatten		3	42,86	
		stel kind op gemak		1	14,29	26,79
		rust na gesprek		2	28,57	
		doel benoemen		1	14,29	
		mening uitnodigen		4	57,14	
		spelen/praten		4	57,14	
		Niks			x	
4 niveaus		komen tot niveau 4		4	57,14	57,14
		kan het al		3	x	

Bijlage 27: Een opname van een interview voor deelvraag 3b.

[Link terug.](#)

(mp3cut.net).mp3

Het geluidsfragment eindigt abrupt. Dit komt omdat er anders een naam genoemd wordt. Verder zijn er geen geluidsfragmenten waarbij geen namen worden genoemd.

Bijlage 28: Verzamelde gegevens van deelvraag 3b.

[Link terug.](#)

Doelen evalueren?	Ja	Nee	1	Ja	Nee		
	23	17			5		0
			2	Ja	Nee		
					2		3
			3	Ja	Nee		
					2		3
			4	Ja	Nee		
					1		4
			5	Ja	Nee		
					4		1
			6	Ja	Nee		
					5		0
			7	Ja	Nee		
					1		4
			8	Ja	Nee		
					3		2

Reden:	Ja	Nee		
	Onbewust (3)	Ik denk er niet aan (3)		
	Ik kijk het altijd na (4)	Alleen als het moet (4)		
	Leuk om te weten (5)	Het hoeft vaak niet (4)		
	Kijken of het gelukt is (5)	Eigenlijk alleen soms (7)		
	Weten of het gelukt is (6)	Geen zin in (7)		
	Dan kan ik beter onthouden (6)	Alleen als het moet (7)		
	Voorals ik het moeilijk vind (6)	Soms, alleen als ik iets moeilijk vind (8)		
	Voorals ik het moeilijk vind (6)			
	Meestal omdat juf het zegt (8)			

Belangrijk evaluatie?	Ja	Nee	1	Ja	Nee		
	28	12			4		1
			2	Ja	Nee		
					3		2
			3	Ja	Nee		
					2		3
			4	Ja	Nee		
					2		3
			5	Ja	Nee		
					5		0
			6	Ja	Nee		
					5		0

7	Ja	Nee	
		3	2
8	Ja	Nee	
		4	1

Reden:	Ja	Nee
Vind het leuk om te kijken (1)		Geen zin in (2)
Vind kleuren leuk (1)		Omdat ik tijdens de les al weet of het
Anders is het niet mooi en		is gelukt (3)
vind mam niet mooi (1)		Het maakt me niet uit (3)
Wil weten of het gelukt is (2)		Weet ik niet (3)
Anders heb je geen mooie		Ik bekijk het tijdens de les (4)
tekening (2)		De meester kijkt het al na (4)
Omdat ik beter wil doen (2)		Als je je best heb gedaan is het prima (7)
Dan kan ik het beter		
onthouden (3)		
Anders een onvoldoende (3)		
Soms, als er een toets is (4)		
Anders geen goed rapport (4)		
Juf kijkt niet na, en ik wil het		
wel weten (5)		
Dan weet ik wat fout is (5)		
Dan weet ik of het gehaald		
is (5)		
Dan weet ik of het beter		
kan (5)		
Daar kun je van leren (5)		
Weten of ik het kan (6)		
Weten wat kan verbeteren (6)		
Misschien heb ik iets fout en		
kan ik dingen oefenen (6)		
Dan weet je tenminste hoe je		
hebt gewerkt (6)		
Dan weet je of je het snapt (7)		
Voorals als er een toets komt (7)		
Om iets beter te kunnen (7)		
Dan weet je waarvoor je		
werkt (8)		
Anders weet je niet wat je		
moet leren (8)		
Voor middelbare school of		
je iets kunt verbeteren (8)		

Weet wat wil leren	Ja	Nee	1	Ja	Nee	
	24	12			5	0
			2	Ja	Nee	
					4	1

3	Ja	Nee	
		3	1
4	Ja	Nee	
		3	2
5	Ja	Nee	
		2	2
6	Ja	Nee	
		2	2
7	Ja	Nee	
		2	2
8	Ja	Nee	
		3	2

Reden:	Ja	Nee
Wil leren lezen (1)		Moeilijk (2)
Kunnen werken (1)		Ik doe het al prima (7)
Een ballon maken (1)		
Dubbele koprol (1)		
Kunnen werken (1)		
In de achtbaan kunnen (2)		
Wil luisteren (2)		
Mooi schrijven (2)		
Harder rennen (2)		
Auto rijden (3)		
Free runnen (3)		
Drie ster worden met lezen (3)		
Slim worden, universiteit (4)		
Door lesdoelen weet ik dat (4)		
Tafels (4)		
Beter worden in taal (5)		
Beter worden in spelling en lezen (6)		
Taal (6)		
Rekenen, ik ben al goed maar wil beter worden (7)		
Beter willen rekenen (7)		
Werkwoordspelling leren (8)		
Begrijpend lezen (8)		

Gesprek met juf?	Ja	Nee	
		9	29
1	Ja	Nee	
		2	3
2	Ja	Nee	
		2	3
3	Ja	Nee	
		1	4
4	Ja	Nee	
		1	4

5	Ja	Nee	
		2	2
6	Ja	Nee	
		0	5
7	Ja	Nee	
		1	3
8	Ja	Nee	
		0	5

Reden:	Ja	Nee
	Is leuk (1)	Ik vind het wel fijn (3)
	Is fijn (2)	Alleen op middelbare denk ik (3)
	Vind ik leuk, leuke dingen gezegd (3)	Alleen mijn ouders hebben dat (4)
	Vind ik fijn (4)	1 keer maar (6)
	Met juf Tonny (5)	1 keer maar (6)
	Het motiveert me (7)	Alleen oudergesprekken (8)
		Alleen als het niet goed gaat (8)

Wil gesprek?	Ja	Nee	1	Ja	Nee	
	23	15			2	3
			2	Ja	Nee	
					3	2
			3	Ja	Nee	
					4	1
			4	Ja	Nee	
					2	3
			5	Ja	Nee	
					2	2
			6	Ja	Nee	
					5	0
			7	Ja	Nee	
					3	1
			8	Ja	Nee	
					2	3

Reden:	Ja	Nee
	Gezellig (1)	Het is goed zo (1)
	Niet vaker, maar heel fijn (2)	Het is goed zo (1)
	Moment alleen met juf (2)	Anders moet ik opnieuw beginnen (2)
	Omdat het leuk is (3)	Vind ik niet leuk (2)
	Ik vind het wel fijn (3)	Vind ik niet leuk (4)
	Over mijn scores (4)	Het is goed zo (4)
	Fijn zonder klas (4)	Is niet leuk (5)
	Ja, dan weet ik waar ik sta (5)	Ik kan niet verder verbeteren, dus heeft
	Dan weet ik wat beter kan (5)	geen zin (5)
	Kunnen we elkaar beter leren kennen (6)	Ik wil dingen meer zelf doen (7)
	Dan heb ik scherp wat ik	Hoeft niet perse (8)
		Hoeft niet perse (8)

Het maakt me niet uit, heb het niet nodig (8)

Dan kunnen we samen

kijken (6)

Ik wil later een goede baan (7)

	Ja	Nee					
Motivatie hoger eigen doel?		23	15	1	Ja	Nee	1
Leren				2	Ja	Nee	3
				3	Ja	Nee	3
				4	Ja	Nee	2
				5	Ja	Nee	3
				6	Ja	Nee	1
				7	Ja	Nee	1
				8	Ja	Nee	1

Reden:	Ja	Nee
	Want dan wil ik het (1)	Want anders wordt juf boos (1)
	Dan heb ik het af (2)	Het is fijner, want anders doe ik het fout (2)
	Dan heb ik er meer zin in (4)	Want dan is het leuker (2)
	Ik weet beter wat ik al kan (5)	Juf weet het beter (3)
	Misschien kan ik het doel	Omdat het moet van juf (3)
	van juf al, ik weet het beter (6)	Dan moet het (4)
	Soms zijn de doelen van juf	Anders krijg je straf (4)
	te makkelijk (6)	Juf heeft er verstand van (8)
	Kan ik mezelf voorbereiden (6)	
	Als ik iets niet snap, ga ik	
	daar aan werken	
	(7)	
	Dan is de 'moet' weg (7)	

	Ja	Nee					
Motivatatie hoger eigen doel?	22	12	1	Ja	Nee		
Gedrag			2	Ja	Nee	1	2
						1	4
			3	Ja	Nee		
						1	3
			4	Ja	Nee		
						3	1
			5	Ja	Nee		
						2	1

6	Ja	Nee	
		5	0
7	Ja	Nee	
		5	0
8	Ja	Nee	
		4	1

Reden:	Ja	Nee
	Want dan luister ik goed (1)	Zij zegt het harder (2)
	Dan wil ik het (4)	Anders luister ik niet goed (2)
	Dat werkt beter (5)	Je moet naar juf luisteren (2)
	Dan doe ik echt me best (6)	Juf weet het beter (3)
	Anders voelt het als iemand de baas over me is (7)	Omdat het moet van juf en zij helpt mij (3)
	Dan is de 'moet' weg (7)	Anders krijg ik straf (4)
	Je leert zelf te kunnen (7)	Anders word ik naar de gang gestuurd (5)
	Ik moet het zelf kunnen (7)	Juf kan me helpen herinneren (5)
	Het is mijn doel (8)	Anders krijg ik een waarschuwing (8)

Compliment op	Werk	Resultaat	1	Werk	Resultaat
het harde werk of	21	19		1	4
op resultaat?			2	Werk	Resultaat
				4	1
			3	Werk	Resultaat
				3	2
			4	Werk	Resultaat
				1	4
			5	Werk	Resultaat
				3	2
			6	Werk	Resultaat
				4	1
			7	Werk	Resultaat
				3	2
			8	Werk	Resultaat
				2	3

Reden:	Werk	Resultaat
	Hij heeft zijn best gedaan (1)	Dan is het mooi (1)
	Omdat ik me best heb gedaan (2)	Het poppetje is mooi (2)
	Het was hard werken en ik dacht dat het niet mooi was (3)	Omdat ik er goed in ben (3)
	Want ik heb er hard aan gewerkt (4)	Omdat ik er blij mee ben (6)
	Heb ik het gevoel dat ik	In ben blij met het resultaat (8)

echt me best heb gedaan (7)

Sommige kinderen kunnen
niet tekenen en kunnen dit
compliment krijgen (7)

Het boeit me niet of het
mooi is, maar of ik er werk
in heb gestoken
(7)

Door het harde werk
krijg je een mooi resultaat (8)

Bijlage 29: Een ingevuld exemplaar, vragenlijst 3c.
[Link terug.](#)

Vragenlijst omtrent autonomie van de leerlingen.

Inleiding Beste collega's, Voor mijn laatste jaar aan de PABO doe ik een onderzoek binnen de praktijkschool. Dit onderzoek gaat over het beleidsplan 'kindgesprekken'. Hiervoor heb ik informatie nodig vanuit de leerkrachten van deze school. Deze vragenlijst zal specifiek gaan over <u>het geven van de regie aan de leerlingen</u>. Het invullen hiervan zal 3 minuten van uw tijd in beslag nemen. Alvast bedankt voor het invullen. Met vriendelijke groeten, Ilona van der Linden.
--

Welke groep geeft u les?

Groep 1

Hoeveel dagen staat u voor de klas?

- ☐ 1
☐ 2
☒ 3
☐ 4
☐ 5

De vragenlijst op de achterzijde vraagt om een score van 1 t/m 5. Hierbij is:

1 = Totaal mee oneens.

2 = Oneens.

3 = Neutraal.

4 = Eens.

5 = Totaal mee eens.

Probeer u score 3 zo veel mogelijk te vermijden.

Daarnaast wordt gebruik gemaakt van twee termen, hieronder een toelichting:

Leerinhouden = Al het stof dat de leerlingen kunnen leren bij rekenen, spelling, taal en andere educatieve vakken.

Pedagogische doelen = Alles wat te maken heeft met klassenmanagement, gedrag en concentratie vaardigheden.

Ik vind het belangrijk dat leerlingen zelf hun eigen pedagogische doelen mogen bepalen.

1 2 3 4 5

Ik vind het belangrijk dat leerlingen zelf hun eigen leerinhouden mogen bepalen.

1 2 3 4 5

Ik vind dat mijn leerlingen in staat zijn zelfstandig hun eigen pedagogische doelen te bepalen.

1 2 3 4 5

Ik vind dat mijn leerlingen in staat zijn zelfstandig hun eigen leerinhouden te bepalen.

1 2 3 4 5

Ik vind het belangrijk dat leerlingen zelfstandig hun eigen pedagogische doelen evalueren.

1 2 3 4 5

Ik vind het belangrijk dat leerlingen zelfstandig hun eigen leerinhouden evalueren.

1 2 3 4 5

Ik vind dat mijn leerlingen in staat zijn zelfstandig hun eigen pedagogische doelen te evalueren.

1 2 3 4 5

Ik vind dat mijn leerlingen in staat zijn zelfstandig hun eigen leerinhouden te evalueren.

1 2 3 4 5

Ik vind het belangrijk dat pedagogische doelen feedback krijgen op het verloop hiervan i.p.v. op het uiteindelijke resultaat.

1 2 3 4 5

Ik vind het belangrijk dat leerinhouden feedback krijgen op het verloop hiervan i.p.v. op het uiteindelijke resultaat.

1 2 3 4 5

Eventuele toelichting:

Van jonge kinderen die net de school binnen
komen kan je niet verwachten dat ze zelf
pedagogische doelen of leerinhouden kun-
nen bepalen: ze zijn te klein!

[Link terug.](#)

	Ik vind het belangrijk dat leerlingen zelf hun eigen pedagogische doelen mogen bepalen.					
#	1	2	3	4	5	
x		3	2	1	1	
	Ik vind het belangrijk dat leerlingen zelf hun eigen leerinhouden mogen bepalen.					
#	1	2	3	4	5	
x		2	3	2		
	Ik vind dat mijn leerlingen in staat zijn zelfstandig hun eigen pedagogische doelen te bepalen.					
#	1	2	3	4	5	
x	1	4	1	1		
	Ik vind dat mijn leerlingen in staat zijn zelfstandig hun eigen leerinhouden te bepalen.					
#	1	2	3	4	5	
x	1	3	3			
	Ik vind het belangrijk dat leerlingen zelfstandig hun eigen pedagogische doelen evalueren.					
#	1	2	3	4	5	
x	1	1	1	1	3	
	Ik vind het belangrijk dat leerlingen zelfstandig hun eigen leerinhouden evalueren.					
#	1	2	3	4	5	
x		1	1	2	3	
	Ik vind dat leerlingen in staat zijn zelfstandig hun eigen pedagogische doelen te evalueren.					
#	1	2	3	4	5	
x	1	2	1	2	1	
	Ik vind dat leerlingen in staat zijn zelfstandig hun eigen leerinhouden te evalueren.					
#	1	2	3	4	5	
x		1	1	4	1	
	Ik vind het belangrijk dat pedagogische doelen feedback krijgen op het					

	verloop hiervan i.p.v. op het uiteindelijke resultaat.					
#	1	2	3	4	5	
x				3	4	
	Ik vind het belangrijk dat leerinhouden feedback krijgen op het verloop hiervan i.p.v. op het uiteindelijke resultaat.					
#	1	2	3	4	5	
x				4	3	

Opmerkingen:

Het evalueren en doelen stellen vindt de leerkracht van 3 lastig.

Van jonge kinderen die net de school binnen komen kan je niet verwachten dat ze zelf pedagogische doelen of leerinhouden kunnen bepalen, ze zijn 4!

Groep 2 is redelijk zelfstandig, maar ik vind het lastig als ze het 'zelf' mogen bepalen
Ik vraag me af of hun brein hier al aan toe is. Bij oudere groep 2 kinderen merk je al meer bewustwording.

Bijlage 31: Het beleidsdocument 'kindgesprekken'.

[Link terug.](#)

Hieronder is een link te vinden naar het beleidsdocument 'kindgesprekken'. De bijlagen van dit document konden helaas niet worden opgenomen in deze link.

Document
Kindgesprekken jan